

Uniwersytet
Wrocławski

Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego

Nr 12 (128)
Grudzień 2024

Sprawy Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego

Seminarium Odrzańskie „Przed następną powodzią”

27 listopada 2024 w Bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego odbyło się seminarium, którego celem była wymiana wiedzy i spostrzeżeń o zdarzeniach powodziowych i ochronie przed powodzią w Polsce południowo-zachodniej. Wśród zaproszonych gości znaleźli się naukowcy, przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej oraz działacze organizacji pozarządowych. Powitali ich uroczystie JM Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr hab. Robert Olkiewicz, który patronował wydarzeniu, oraz Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska **dr hab. Maciej Kryza, prof. UW**. Seminarium było okazją do zaprezentowania migawek z dorobku naukowego pracowników WNZKŚ. Służyły temu postery rozwieszane przed salą seminaryjną oraz prezentacje:

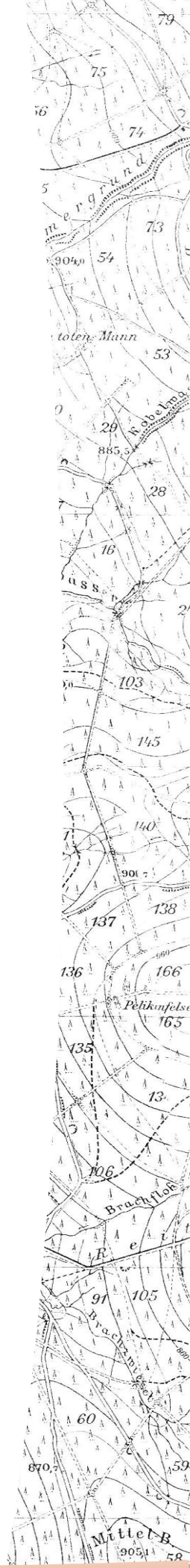
- „Wprowadzenie do zagadnienia powodzi w południowo-zachodniej Polsce” (**M. Błaś, H. Ojrzyńska, M. Kasprzak**),
- „O dwóch nowych systemach prognozowania stanów wody w rzekach” (**T. Niedzielski, M. Halicki, B. Miziński**),
- „Dokumentacja skutków powodzi 2024 przez Laboratorium Bezzałogowych Lotniczych Obserwacji Ziemi” (**M. Witek, G. Walusiak, J. Remisz, A. Michniewicz**),
- „Gospodarowanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi miejskich” (S. Buczyński, M. Modelska, R. Tarka, T. Olichwer, M. Wciśło),
- „Wyzwania dla działań z zakresu planowania przestrzennego i partycypacji społecznej” (**A. Grochowska**).

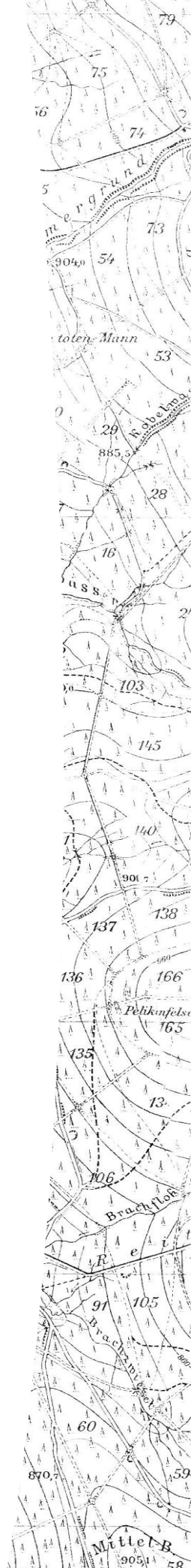
Zgodnie z dalszą częścią programu odbyła się moderowana dyskusja ze specjalistami zaproszonymi do panelu dyskusyjnego. Swoją wiedzę podzielili się: dr hab. Mateusz Grygoruk (hydrolog, prof. SGGW w Warszawie), dr inż. Radosław Stodolak (hydrolog, UPWr), Franciszek Szumiejko (Kierownik Biura Prognoz Hydrologicznych we Wrocławiu, IMGW PIB) oraz Łukasz Szkudlarek (specjalista w zakresie prawa ochrony środowiska z firmy Ekovert). W trwającej niemal 1,5 godziny rozmowie uczestniczyło aktywnie ponad 80-cio osobowe audytorium.

Wnioski płynące z seminarium jasno wskazują na potrzebę dywersyfikacji działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej i rozwijaniu zarówno ich technicznych i nietechnicznych gałęzi, zwłaszcza że łączy je wspólny cel adaptacji do zmiany klimatu. Działania te nie mogą być oderwane od potrzeb przeciwdziałania suszom. Dyskutowano o roli naukowców i uczelni w procesie podejmowania decyzji oraz edukacji środowiskowej skierowanej do szerszego grona odbiorców. Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego ma odpowiednie kadry, aby podejmować takie wyzwania.

W imieniu organizatorów – **Marka Kasprzaka**, Krzysztofa Moskwy i **Sławomira Czerwińskiego** – dziękujemy pani Prorektor prof. dr hab. Patrycji Matusz za wspólną inicjatywę. Dziękujemy za udział wszystkim uczestnikom, w tym naszym prelegentom i panelistom. Do zobaczenia na następnym seminarium!

Informacja o wydarzeniu jest zbieżna z tekstem, jaki ukazał się na stronie głównej Uniwersytetu Wrocławskiego [TUTAJ \(klik\)](#). Wydarzenie było rejestrowane cyfrowo i organizatorzy planują opublikować nagrane materiały po ich koniecznej obróbce. Autorem fotografii zamieszczonych poniżej jest pan Paweł Piotrowski / Uniwersytet Wrocławski.

Rada Naukowa Światowego Geoparku UNESCO Kraina Wygasłych Wulkanów

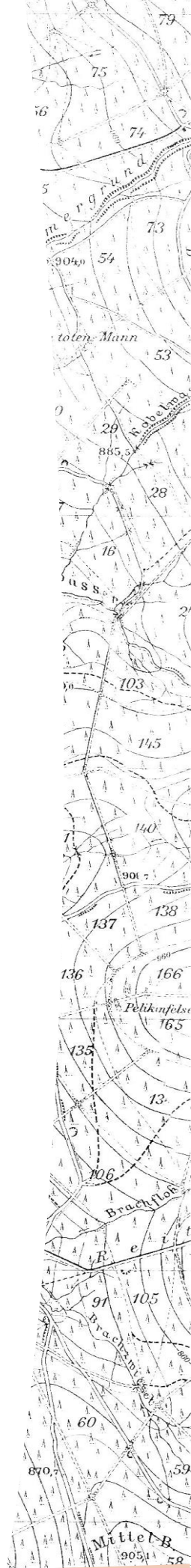
W dniu 29 listopada w Dobkowie na Pogórzu Kaczawskim odbyło się pierwsze spotkanie Rady Naukowej Światowego Geoparku UNESCO Kraina Wygasłych Wulkanów. Została ona powołana przez

Zarząd Stowarzyszenia Kaczawskiego – instytucję zarządzającą Geoparkiem, w celu zapewnienia odpowiedniego naukowego wsparcia dla działań podejmowanych w Geoparku na rzecz rozwoju turystyki, edukacji i aktywizacji społeczności lokalnych. W skład Rady wchodzi 19 osób, reprezentujących różne dziedziny nauki, w tym trzech pracowników Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego: **dr hab. prof. UWr. Krzysztof Janc**, **prof. dr hab. Piotr Migoń** i **dr hab. prof. UWR. Robert Szmytkie**. W toku wyborów został wyłoniony Przewodniczący Rady Naukowej, którym został jednogłośnie wybrany prof. Piotr Migoń.

Projekty

Narodowe Centrum Nauki przyznało środki finansowe w ramach konkursu OPUS 27 na realizację projektu badawczego pt.: *Geoturystyka a niepełnosprawność – teoretyczne podstawy wyznaczania modelu funkcjonowania oferty geoturystycznej na przykładzie obszaru sudeckiego*, którego kierownikiem jest **dr hab. Krzysztof Widawski**. Projekt dotyczy zwiększenia dostępności geoturystyki dla osób z niepełnosprawnościami, uznając turystykę za jedno z podstawowych praw człowieka, zgodnie z Deklaracją z Manili. Celem jest opracowanie kryteriów dostosowania zasobów geoturystycznych w Sudetach, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów – rosnącej grupy w społeczeństwach starzejącej się Europy. Badania obejmą analizę dostępności środowiska przyrodniczego, infrastruktury turystycznej oraz informacji geoturystycznej w formie tradycyjnej i cyfrowej, pod kątem ich przystosowania do potrzeb wybranych grup. Planowane działania obejmują wywiady z osobami zaangażowanymi w szeroko pojętą aktywność turystyczną, analizę barier ograniczających ich uczestnictwo w geoturystyce, a także szczegółową inwentaryzację i waloryzację zasobów Sudetów pod kątem dostępności. Wyniki pozwolą opracować wskaźniki dostosowania obiektów i infrastruktury do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi, sensorycznymi czy poznawczymi. Ważnym elementem projektu jest również wskazanie rozwiązań integrujących technologie cyfrowe z ofertą geoturystyczną, co pozwoli lepiej dotrzeć do osób wykluczonych. Projekt pomoże opracować schematy funkcjonowania dostępnej geoturystyki, które mogą zostać wdrożone w innych regionach. Efektem będzie promocja turystyki inkluzywnej, wskazanie kierunków rozwoju dla decydentów oraz wzmocnienie pozycji Sudetów jako regionu otwartego na wszystkich turystów.

Projekty trzech pracowników IGRR uzyskały finansowanie w ramach V edycji konkursu na granty wewnętrzne IDUB. Celem projektów jest przeprowadzenie badań wstępnych i wykorzystanie ich do aplikowania o większe zewnętrzne granty np. w konkursach Narodowego Centrum Nauki. W Panelu A – nauki o życiu i Ziemi złożono łącznie 38 wniosków konkursowych, spośród których 11 uzyskało finansowanie. Pracownicy z naszego instytutu, którzy będą realizowali projekty w 2025 r. to: **dr Krzysztof Senderak** z Zakładu Geomorfologii (projekt ALLE-S: Relacja środowiskowa pomiędzy stokami górskimi i koloniami alczyków (Alle alle) w Arktyce, kwota grantu 40 tys. zł), **dr Janusz Łach** z Zakładu Geografii Regionalnej i Turystyki (projekt Rekonstrukcja stanu zachowania krajobrazów polaniarskich pasma Polic na potrzeby ich ochrony i pamięci kulturowej, kwota grantu 40 tys. zł) oraz **dr hab. Beata Namysłak** z Zakładu Geografii Społeczno-Ekonomicznej (projekt Klastry energii w województwie dolnośląskim – dotychczasowe osiągnięcia i potencjalne ścieżki rozwoju, kwota grantu 32 tys. zł).

Publikacje

Mateusz Strzelecki (Zakład Geomorfologii, Centrum Badań Regionów Zimnych) wraz z doktorantką projektu ASPIRE mgr **Zofią Stachowską** oraz partnerem naukowym z Uniwersytetu w Bergen opublikowali artykuł pt. „Coastal lake sediments from Arctic Svalbard suggest colder summers are stormier” w prestiżowym czasopiśmie *Nature Communications* (IF 16.1, 200 pkt. MNiSW). W oparciu o osady z małego jeziora Steinbruvatnet położonego na wyspie Sørkappøya (S Svalbard), autorzy rzucili nowe światło na holocenijską aktywność sztormową morza w Arktyce. Rekonstrukcja obejmuje niemal 10 000 lat i powstała m.in. dzięki wykorzystaniu klasycznych analiz geochemicznych i sedymentologicznych z wysokorozdzielczym skanowaniem XRF i techniką tomografii komputerowej (CT).

nature communications

Article

<https://doi.org/10.1038/s41467-024-53875-1>

Coastal lake sediments from Arctic Svalbard suggest colder summers are stormier

Received: 5 December 2023

Accepted: 21 October 2024

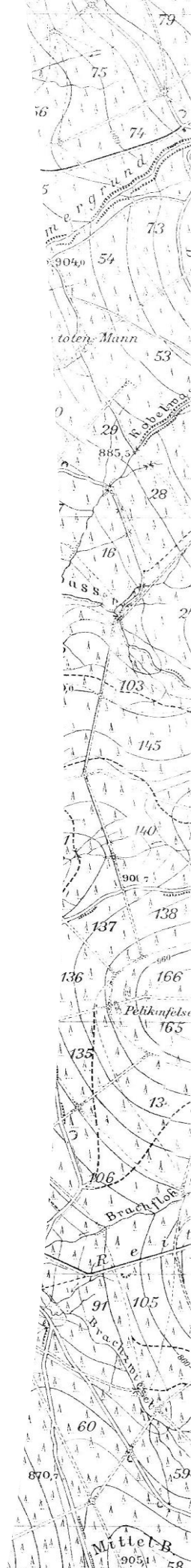
Published online: 11 November 2024

Check for updates

Zofia Stachowska¹, Willem G. M. van der Bilt² & Mateusz C. Strzelecki³

The Arctic is rapidly losing its sea ice cover while the region warms faster than anywhere else on Earth. As larger areas become ice-free for longer, winds strengthen and interact more with open waters. Ensuing higher waves also increase coastal erosion and flooding, threatening communities and releasing permafrost carbon. However, the future trajectory of these changes remains poorly understood as instrumental observations and geological archives remain rare and short. Here, we address this critical knowledge gap by presenting a continuous Holocene-length reconstruction of Arctic eolian activity using coastal lake sediments from Svalbard. Exposed to both polar Easterlies and Westerly storm tracks, sheltered by a bedrock barrier, and subjected to little post-glacial uplift, our study site provides a stable baseline to assess Holocene changes in the dominant wind systems of the Barents Sea region. To do so with high precision, we rely on multiple independent lines of proxy evidence for wind-blown sediment input. Our reconstructions reveal quasi-cyclic summer wind maxima during regional cold periods, and challenge the view that a warmer and less icy future Arctic will be stormier.

W czasopiśmie *Geoderma* (IF 5.6, 200 pkt MNiSW) ukazał się artykuł pt. „Formation of placic horizons in soils of a temperate climate – The interplay of lithology and pedogenesis (Stołowe Mts, SW Poland)”, którego współautorem jest dr hab. Marek Kasprzak, prof. UWr. Publikacja poświęcona jest zagadnieniu rozwoju placików – cienkich, nieprzepuszczalnych warstw gleby, które ograniczają przepuszczalność wodną gleby i utrudniają wzrost korzeni roślin.

Formation of placic horizons in soils of a temperate climate – The interplay of lithology and pedogenesis (Stołowe Mts, SW Poland)

Jarosław Waroszewski^{a,*}, Łukasz Uzarowicz^b, Marek Kasprzak^{c,d}, Markus Egli^e, Aleksandra Loba^f, Artur Blachowski^g

^a Institute of Soil Science, Plant Nutrition and Environmental Protection, Wrocław University of Environmental and Life Sciences, ul. Grunwaldzka 53, 50-375 Wrocław, Poland

^b Department of Soil Sciences, Institute of Agriculture, Warsaw University of Life Sciences – SGGW, ul. Nowoursynowska 159, 02-776 Warszawa, Poland

^c Institute of Geography and Regional Development, University of Wrocław, pl. Uniwersytecki 1, Wrocław 50-137, Poland

^d Faculty of Science, University of Oulu, P.O.Box 8000, FI-90014 Oulu, Finland

^e Department of Geography, University of Zürich, 8057 Zürich, Switzerland

^f Nicolaus Copernicus University in Toruń, Faculty of Earth Sciences and Spatial Management, ul. Lwowska 1, 87-100, Toruń, Poland

^g AGH University of Krakow, Faculty of Geology, Geophysics and Environmental Protection, al. Mickiewicza 30, 30-059 Krakow, Poland

ARTICLE INFO

Handling Editor: K. Vancampenhout

Keywords:

Thin iron pans
Mineralogy
Soil micromorphology
Soil evolution
⁵⁷Fe Mössbauer spectroscopy
¹⁴C dating
ERT measurements

ABSTRACT

A placic horizon is a thin soil layer that is cemented or indurated by Fe, Mn, and/or Al compounds as well as by organic matter. The placic horizon is a hard, continuous, and nearly impermeable and impenetrable horizon that retards the vertical leaching of water and inhibits the growth of roots. Placic horizons can develop under different climates and in various ways. However, we do not fully understand the interactions between lithology and pedogenesis that might promote placic horizon formation. Therefore, to shed light on the mechanisms of placic genesis, we used an applied multiproxy approach (electrical resistivity tomography – ERT, XRD, ⁵⁷Fe Mössbauer spectroscopy, bulk geochemistry, soil micromorphology and ¹⁴C dating) for three soils developed from sandstone–mudstone parent materials in mountainous areas of SW Poland, to shed light on the mechanisms of placic horizon genesis. The ERT inversion models and soil survey data indicate lithic discontinuities in the profiles. Soil micromorphology data confirmed that a placic horizons formed slightly below the discontinuity. Radiocarbon ages of the placic horizon span from 2.2 to 4.8 ka and suggest that more humid conditions were favorable for the formation of a placic horizon, which aligns with our mineralogical results. Ferrihydrite is the major Fe oxyhydroxide in the placic horizon. Micromorphological data showed that after the formation of the placic horizon, a phase of clay migration might have occurred, while later, podzolisation took over as the main soil-forming process. This sequence shows that thin iron pans can develop independently of other processes and can exist (at least some of them) before the development of a spodic horizon. A placic horizon causes severe hydrological changes in the topsoil and subsurface horizons. Thus, water stagnation in the soil transforms it into a Stagnosol or Planosol and it's responsible for the evolution of local plant communities and the ecosystem.

Mateusz Strzelecki wraz z byłym stażystą podoktorskim z CBRZ **dr Janem Kavanem** i śp, Piotrem Zagórskim oraz przedstawicielami innych instytucji naukowych z Wielkiej Brytanii i Czech opublikowali artykuł w czasopiśmie *Communications Earth & Environment* (IF 8.4, 20 pkt. MNiSW) z grupy czasopism Nature pt. „Glacier surge as a trigger for the fastest delta growth in the Arctic”. Praca dokumentuje prawdopodobnie jeden z najszybszych epizodów rozwoju delty arktycznej powstałej po ostatniej szarzy lodowca Recherche’a na Spitsbergenie.

communications earth & environment

Article

<https://doi.org/10.1038/s43247-024-01877-8>

Glacier surge as a trigger for the fastest delta growth in the Arctic

J. Kavan^{1,2}, M. C. Strzelecki³, D. I. Benn⁴, A. Luckman⁵, M. Roman^{2,6} & P. Zagórski⁷

The widespread retreat of Svalbard glaciers has been frequently interrupted by short-lived surge advances. In the case of marine-terminating glaciers this is often expressed in the remodelling of coastal zones. Here, we analyzed the coastal zone changes in front of the recently surging Recherchebreen. The glacier advanced ca 1200 m since 2018 and suddenly stopped in June 2020 followed by the rapid formation of a delta system in front of its subglacial meltwater outlet. The delta advanced by ca 450 m with probably the fastest progradation rate ever detected in the Arctic region (ca 7 m/day). The synchronicity of the final slow-down of the glacier with the delta building indicates that this event records the release of stored water and sediments from beneath the glacier and thus provides direct evidence of drainage reorganisation at the termination of a surge. Such behaviour is likely common among Svalbard surging glaciers, but it only rarely leaves any direct geomorphic evidence.

W czasopiśmie *Quaestiones Geographicae* (IF 0,9, 100 pkt. MNiSW) ukazał się artykuł autorstwa **prof. Piotra Migonia** i **prof. Mateusza Strzeleckiego** pt. „Outcrops of columnar andesite shaped by periglacial processes – Jersak Hills, King George Island, Antarctica”. Zawiera on opis rzeźby grupy wzgórz zbudowanych ze skał wulkanicznych, z charakterystycznym zespołem form wietrzeniowych i stokowych nawiązujących do bardzo regularnego ciosu kolumnowego obecnego w miejscowych andezytach. W podsumowaniu przedstawiono syntetyczny obraz systemu morfogenetycznego, który mimo niewielkiego obszaru można uznać za reprezentatywny dla kaskady procesów i form peryglacialnych, obejmującej stoki od szczytowych partii wzniesień po dna dolin.

QUAESTIONES GEOGRAPHICAE 43(4) • 2024

OUTCROPS OF COLUMNAR ANDESITE SHAPED BY PERIGLACIAL PROCESSES – JERSAK HILLS, KING GEORGE ISLAND, ANTARCTICA

PIOTR MIGOŃ ¹, MATEUSZ C. STRZELECKI ^{1,2}

¹ Institute of Geography and Regional Development, University of Wrocław, Poland

² Alfred Jahn Cold Regions Research Centre, Institute of Geography and Regional Development, University of Wrocław, Poland

Manuscript received: January 23, 2024

Revised version: August 12, 2024

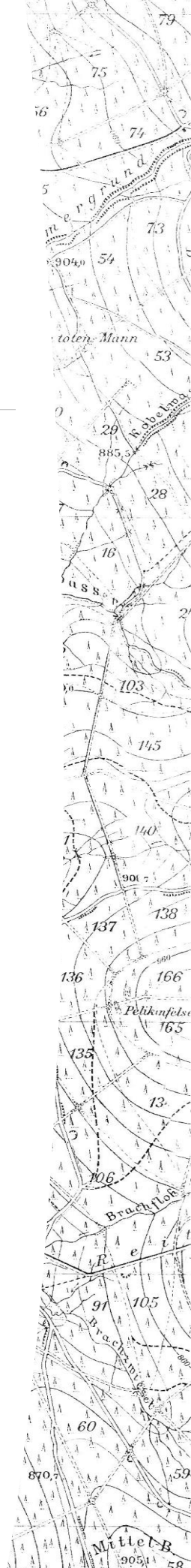
MIGOŃ P., STRZELECKI M.C., 2024. Outcrops of columnar andesite shaped by periglacial processes – Jersak Hills, King George Island, Antarctica. *Quaestiones Geographicae* 43(4), Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, pp. 5–16. 8 figs.

ABSTRACT: This paper is an inventory of cold-climate landforms present in the andesitic Jersak Hills on King George Island in maritime Antarctica. These landforms developed under distinctive rock control imposed by columnar jointing in andesite. Multiple distinct types of slopes – ranging from low-angle rock surfaces to steep cliffs – have formed according to the spacing and inclination of joints. Numerous joints in the rock mass facilitate efficient mechanical weathering, which has produced *in situ* regolith on summits, sorted scree slopes and less regular talus slopes. Debris is then transported downslope by solifluction, which acts concurrently with frost sorting, responsible for the origin of patterned ground, particularly stone stripes. Slope-channel coupling, however, is limited. The diversity of periglacial landforms associated with frost-induced degradation of bedrock outcrops has developed in a relatively short time interval following deglaciation approximately 7,000 years, as suggested by dating from localities nearby.

KEYWORDS: Periglacial, rock control in geomorphology, solifluction, hillslope sediment transfer, King George Island

W *Czasopiśmie Geograficznym* (t. 95, s. 698–706) kazało się sprawozdanie z tegorocznych Warsztatów Geograficznych Polskiego Towarzystwa Geograficznego, które odbyły się w Azerbejdżanie w dniach 28.07–8.08.2024. Jego autorem jest **prof. Piotr Migoń**.

W czasopiśmie *Geological Quarterly* (IF 0,9, 100 pkt. MNiSW) ukazał się artykuł pt. „Collective analysis of radiocarbon and luminescence dating results from fluvial deposits in central and southern Poland in the context of INTIMATE stratigraphy”, którego współautorem jest **prof. Dariusz Krzyszkowski**. W badaniach podsumowano i zestawiono ze sobą ponad 600 datowań luminescencyjnych

(OSL) i radiowęglowych (^{14}C) uzyskanych z osadów fluwialnych ostatniego zlodowacenia. Analiza wykazała dużą korelację datowań radiowęglowych z okresami interstadialnymi, podczas gdy większość datowań OSL daje wyniki wiążące badane osady z okresami stadiałów.

Geological Quarterly, 2024, 68, 29
DOI: <http://dx.doi.org/10.7306/gq.1757>

Collective analysis of radiocarbon and luminescence dating results from fluvial deposits in central and southern Poland in the context of INTIMATE stratigraphy

Danuta J. MICHCZYŃSKA¹*, Danuta A. DZIEDUSZYŃSKA², Piotr GĘBICA³, Dariusz KRZYSZKOWSKI⁴, Małgorzata LUDWIKOWSKA-KĘDZIA⁵, Joanna PETERA-ZGANIACZ², Lucyna WACHECKA-KOTKOWSKA² and Dariusz WIECZOREK⁶

- ¹ Silesian University of Technology, Institute of Physics – CSE, Division of Geochronology and Environmental Isotopic Research, Konarskiego 22B, 44-100 Gliwice, Poland; ORCID: 0000-0001-5348-5791
- ² University of Łódź, Faculty of Geographical Sciences, Department of Geology and Geomorphology, Narutowicza 88, 90-139 Łódź, Poland; ORCID: 0000-0002-2284-2183 [D.D.] 0000-0002-1045-5506 [J.P.-Z.]; 0000-0002-5440-8300 [L.W.-K.]
- ³ University of Rzeszów, Institute of Archaeology, Moniuszki 10, 35-015 Rzeszów, Poland; ORCID: 0000-0001-8109-267X
- ⁴ University of Wrocław, Institute of Geography and Regional Development, Cybulskiego 34, 50-205 Wrocław, Poland; ORCID: 0000-0003-4451-2051
- ⁵ Jan Kochanowski University, Institute of Geography and Environmental Sciences, Uniwersytecka 7, 25-406 Kielce, Poland; ORCID: 0000-0001-5747-4934
- ⁶ Polish Geological Institute – National Research Institute, Holy Cross Branch of Jan Czarnocki in Kielce, Zgoda 21, 25-378 Kielce, Poland; ORCID: 0000-0001-8612-5349

Michczyńska, D.J., Dzieduszyńska, D.A., Gębica, P., Krzyszowski, D., Ludwikowska-Kędzia, M., Petera-Zganiacz, J., Wachecka-Kotkowska, L., Wieczorek, D., 2024. Collective analysis of radiocarbon and luminescence dating results from fluvial deposits in central and southern Poland in the context of INTIMATE stratigraphy. *Geological Quarterly*, 68, 29; <http://doi.org/10.7306/gq.1757>

Associate Editor: Wojciech Granoszewski

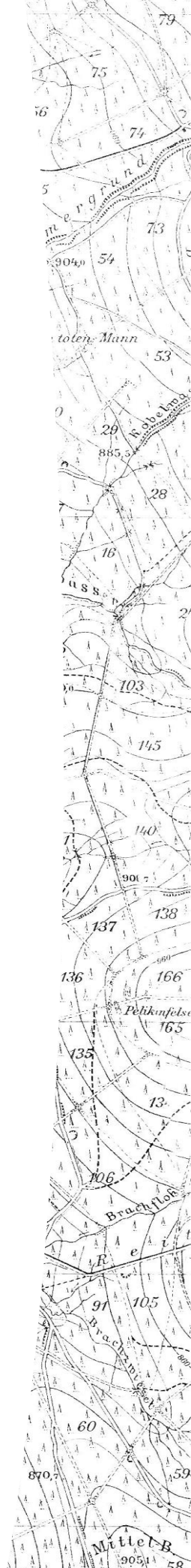
We describe a collective analysis of radiocarbon and luminescence dating results from fluvial palaeoenvironments in various Polish regions (lowlands, highlands, mountains, and their forelands) south of the Last Glacial Maximum line. The study used 484 radiocarbon and 130 luminescence dates, for which summed probability density distributions were constructed using the OxCal program. The analysis is juxtaposed against high-resolution INTIMATE stratigraphy. It demonstrates that discontinuous records of fluvial environmental responses in such analyses reveal significantly more detail than studies conducted at individual sites. A strong correlation was observed between peaks in the probability density functions (PDFs) of radiocarbon dates and interstadial periods. Conversely, accumulations of luminescence dates are correlated with stadial periods.

Key words: Poland, fluvial activity, ^{14}C and luminescence age determinations, probability density functions, 80–11.7 cal kBP.

Sprawy Zakładowe

Zakład Geografii Fizycznej

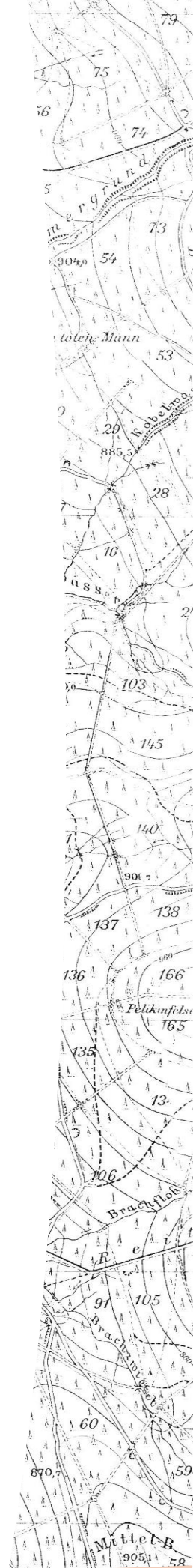
10 października 2024 roku na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach odbyła się konferencja naukowa pt. "Informacja w drewnie zapisana. Drewno jako źródło informacji o cywilizacji i środowisku". Nasza załoga, reprezentowana przez **prof. Piotra Owczarka** oraz **mgra Mateusza Telążkę**, brała czynny udział w wydarzeniu. Profesor Owczarek wygłosił referat pt. „Ekstremalne zmiany środowiska

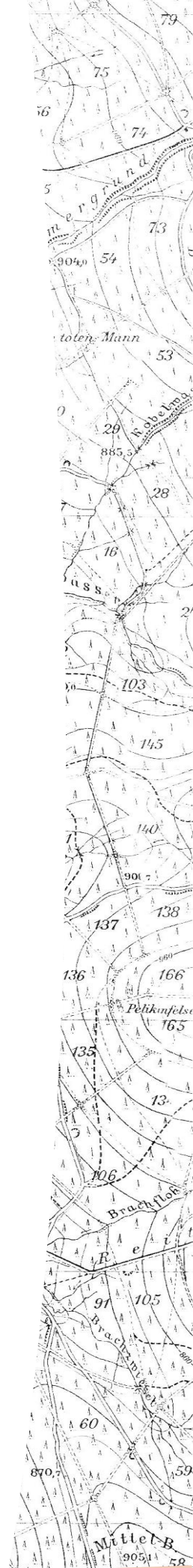
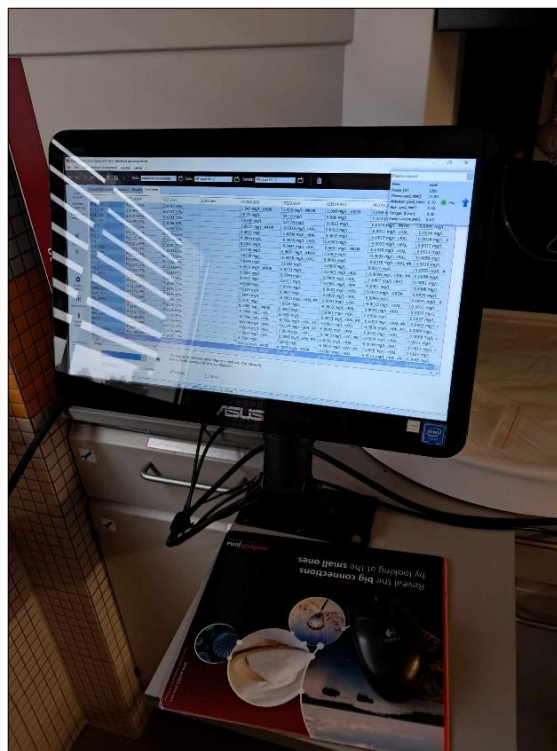
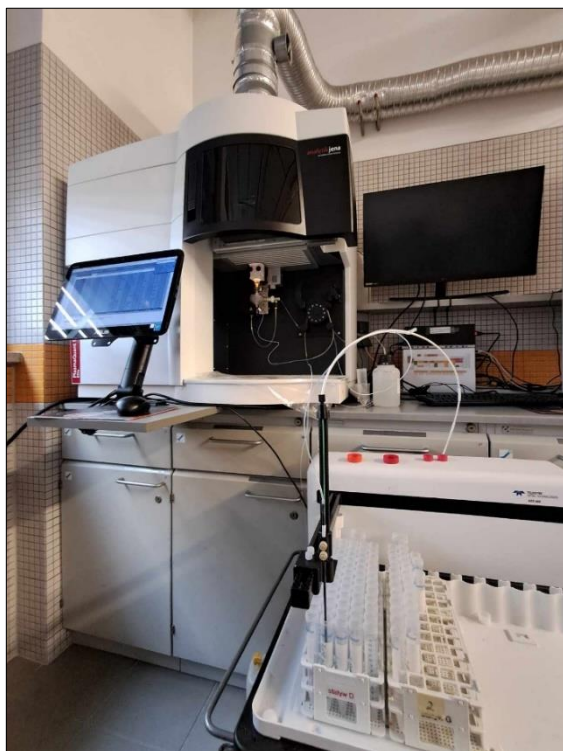

w Arktyce – podejście dendrochronologiczne”. Wydarzenie zgromadziło ekspertów specjalizujących się w wykorzystaniu dendrochronologii, w dziedzinach takich jak archeologia, dendrologia, klimatologia czy medycyna, którzy omawiali potencjał drewna jako nośnika wiedzy o historii cywilizacji i zmianach środowiskowych. Prezentowano badania nad zastosowaniem analizy słoży przy określaniu warunków klimatycznych, wykorzystania zabytków drewnianych w rekonstrukcji technologii dawnych społeczeństw czy analizą odpowiedzi środowiskowej drzew na wysokie stężenia zanieczyszczeń atmosferycznych na Górnym Śląsku a zdrowiem ludzi. Konferencja stała się forum wymiany doświadczeń i dyskusji nad interdyscyplinarnym podejściem do badań nad drewnem. Z okazji obchodów Święta Drzewa, konferencji towarzyszyło uroczyste posadzenie dębu szypułkowego. Dąb ten upamiętni wyróżnienie Katowic jako Europejskiego Miasta Nauki 2024 i stanie się 16. drzewem w „Alei Drzew Polskich”. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele władz Uniwersytetu Śląskiego, Nadleśnictwa Katowice oraz uczestnicy konferencji i studenci.

Na przełomie października i listopada **mgr Mateusz Telązka** odbywał staż naukowy na Wydziale Chemii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Zadaniem Mateusza było wykonanie ekstrakcji selektywnej biodostępnych form pierwiastków z osadu materiału zawieszonoego z rzek w obszarach zlodowaconych na Svalbardzie, pobranych podczas projektu HarSval „Bilateral initiative aiming at Harmonisation of the Svalbard cooperation”. Projekt ten finansowany jest ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego EOG. Podczas analiz ekstrahowano osady na okoliczność występowania żelaza oraz krzemu. Detekcje pierwiastków wykonano za pomocą wysokorozdzielczej spektrometrii emisji optycznej ze wzbudzeniem w plazmie indukcyjnie sprzężonej (ICP – hrOES, marka Analytik Jena, model: Plasma Quant 9000). Zadanie to jest częścią interdyscyplinarnych badań ekosystemów śnieżnych w okresie topnienia na Svalbardzie.

Na przełomie października i listopada odbyły się w naszym Zakładzie zajęcia terenowe z dendrochronologii stosowanej, które prowadził **mgr Mateusz Telązka**. Zajęcia odbyły się na Jarnoławie, w dolinie rzeki Bystrzycy, na siedliskach hydrofilnych. Studenci i studentki mieli niebywałą szansę, aby zobaczyć funkcję lasu na terenach zalewowych, które nie tak dawno były zalane w wyniku powodzi. Młodzież zapoznała się z pracą dendrochronologa w terenie oraz przydatnością różnych gatunków drzew do badań poszczególnych elementów środowiska, np. zmian klimatu, wahań poziomu wód gruntowych, procesów geomorfologicznych w obrębie koryta rzeki itd. Po ciężkiej pracy dendrochronologicznej, był również czas na zaznanie odprężającej "kąpieli leśnej" w przepięknej, kolorowej, jesiennej scenerii (na zdjęciu wśród buków i grabów).

W dniach 1–16.11.2024 r., na zaproszenie **dr Łukasza Stachnika**, prof. Jonathan Hawkins z Uniwersytetu w Pensylwanii odbył wizytę w ramach długich przyjazdów naukowców finansowanych w ramach IDUB Uniwersytetu Wrocławskiego. Prof. Hawkins jest wybitnym specjalistą z zakresu biogeochemii prowadzącym badania w szerokim zakresie obszarów zlodowaconych wliczając m.in. Grenlandię, Patagonię i Svalbard. W czasie swojego pobytu prof. Hawkins przeprowadził wykłady dla doktorantów i studentów IGRR oraz przedstawił wykład otwarty pt. „Patagonian Ice Fields impacts on coastal biogeochemistry” (dn. 7.11.2024) dla wszystkich pracowników i studentów UWR w Centrum Badań Regionów Zimnych. Oprócz powyższych aktywność prof. Hawkins przedstawił prezentację pt. „The global iron cycle and its importance in the climate system” w czasie spotkania Komisji Czwartorzędu w ING PAN w Warszawie (dn. 14.11.2024) oraz wykład inauguracyjny pt. “The impact of glaciers on biogeochemical cycles” (dn. 4.11.2024) zapoczątkowujący warsztaty School of Polar Hydrology realizowane w ramach projektu HarSval “A bilateral initiative for harmonisation of the Svalbard cooperation”.

Zdjęcie prof. Jonathana Hawkingsa (najbardziej po prawej) z doktorantami IGRR i uczestnikami warsztatów School of Polar Hydrology.

 Uniwersytet Wrocławski

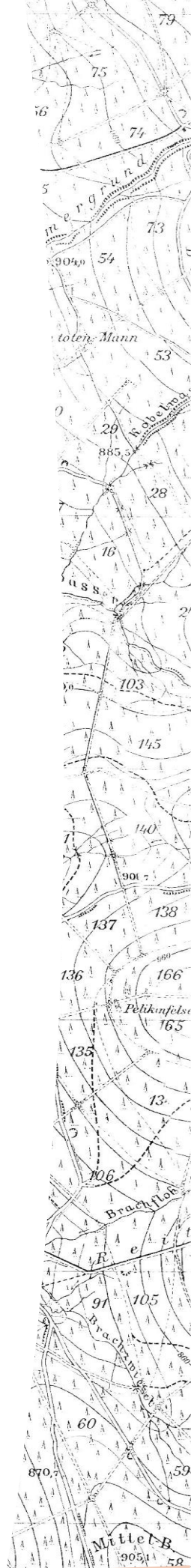
Zakład Geografii Fizycznej oraz Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego
Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego
zapraszają na wykład

Dra Jonathana Hawkingsa
Department of Earth and Environmental Science
School of Art and Sciences, University of Pennsylvania

**Patagonian Ice Fields
impacts on coastal
biogeochemistry**

7.11.2024 | 16:00

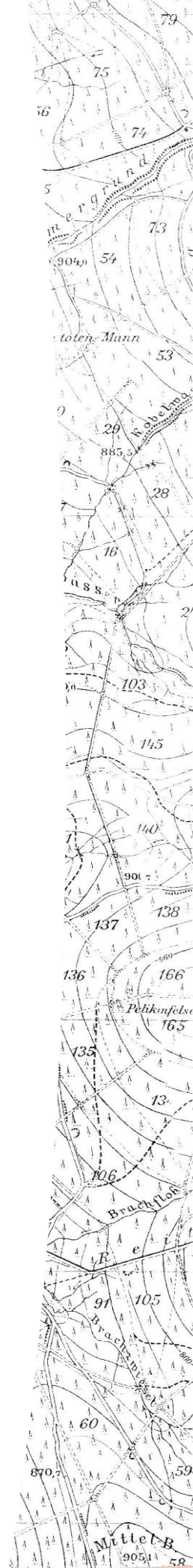
Centrum Badań Regionów Zimnych im. Alfreda Jahna
Fryderyka Joliot-Curie 12 | 50-383 Wrocław

W dniach 15 – 21 listopada 2024r pracownicy naszego zakładu **prof. dr hab. Zdzisław Jary, dr Jacek Skurzyński**, oraz **dr Jerzy Raczyk** uczestniczyli w międzynarodowej konferencji pt. "Geospatial and Environmental Dynamics: Between Fundamental and Applied Scientific Research" organizowanej przez Zakład Geografii Turystyki i Hotelarstwa Uniwersytetu w Nowym Sadzie. Po zakończonej konferencji ekipa złożona z pracowników naszego Zakładu, Politechniki Śląskiej oraz Uniwersytetu w Nowym Sadzie udała się na badania terenowe w pobliżu Żelaznej Bramy.

FZabytkowy Monastyr Św. Michała Archanioła w Kovilj.

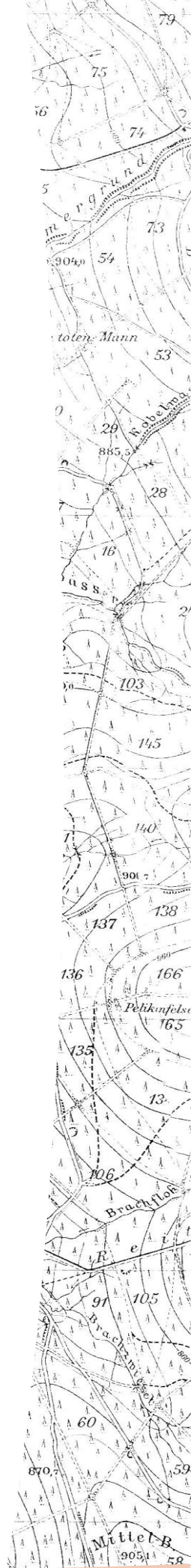
Urząd miejski w Nowym Sądzie.

Kiedy noc nie jest przeszkodą...

Prace terenowe na stanowisku w okolicach miejscowości Orešac.

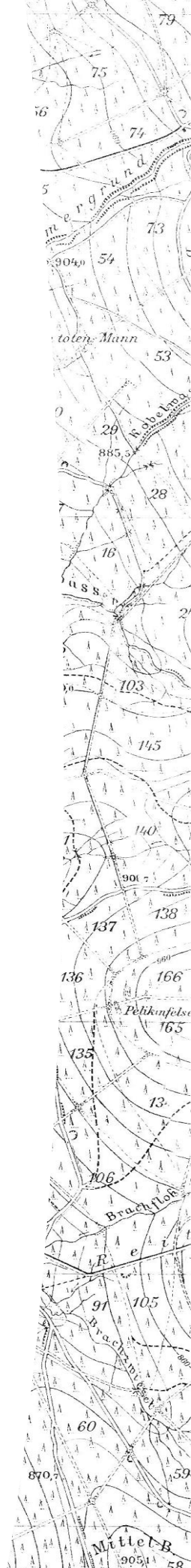

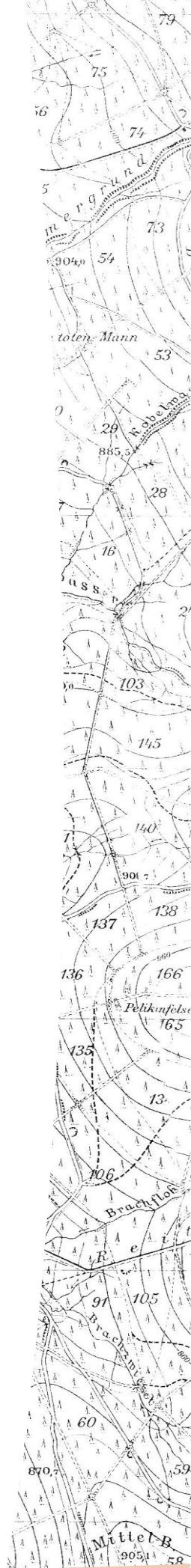
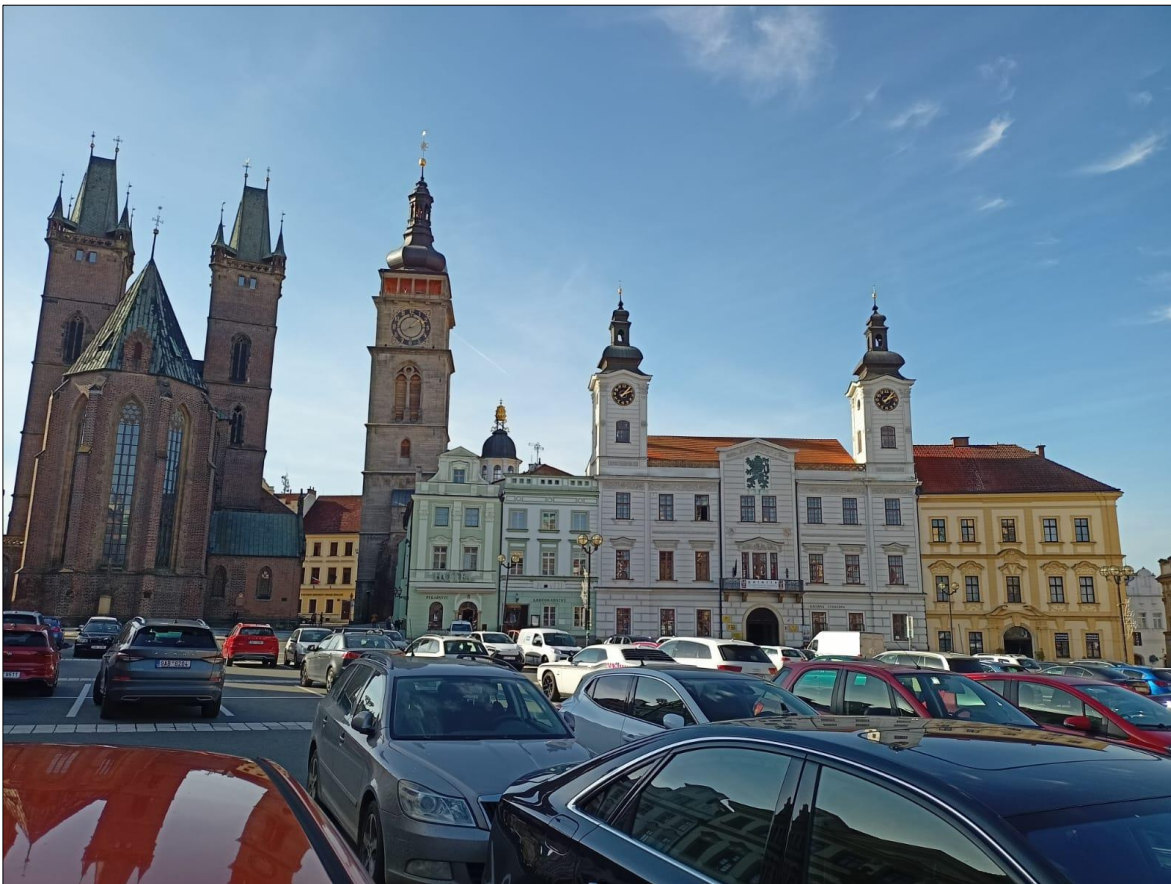
W dniu 27 listopada 2024 na antenie regionalnej telewizji (TVP3 Wrocław) wyemitowano kolejny odcinek programu edukacyjnego poświęconego sprawom ekologii i segregacji śmieci: „Segregowanie na TAK”. W krótkim filmie zabrał również głos **dr Bartosz Korabiewski** z Zakładu Geografii Fizycznej. Była to zatem kolejna okazja do promocji Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego i jego działalności. Ten i inne programy z tego ciekawego cyklu dostępne są na stronach TVP3 Wrocław (wroclaw.tvp.pl) oraz na stronie Facebook.

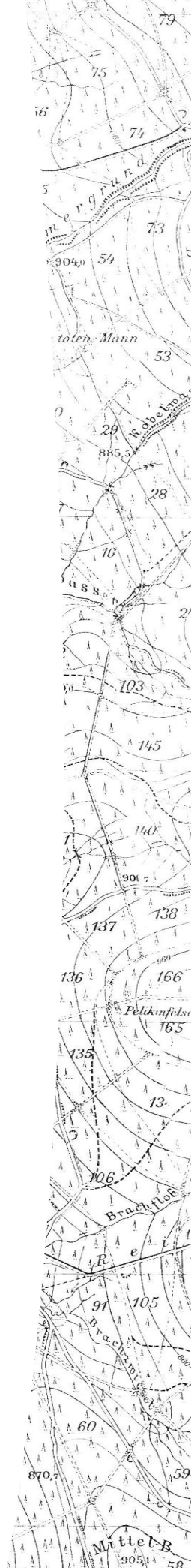
Zakład Geografii Regionalnej i Turystyki

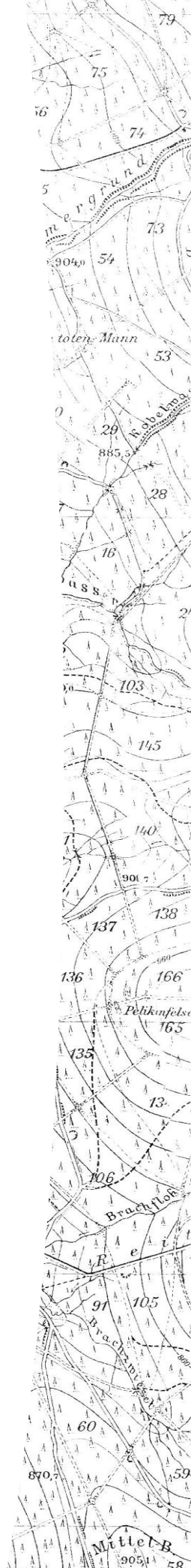
W celu nawiązania współpracy naukowej **dr hab. Krzysztof Widawski** i **dr Aneta Marek** w dniu 18.10.2024 r. odwiedzili Ph.D. RNDr. Mgr. Tomáša Burdę - pracownika Wydziału Informatyki i Zarządzania Uniwersytetu Hradec Králové. Celem spotkania było omówienie współpracy dotyczącej funkcjonowania uzdrowisk po obu stronach granicy polsko-czeskiej. Miasto Hradec Králové położone u zbiegu rzek Orlicy i Łaby zachwyca swoimi zabytkami stworzonymi w różnych stylach architektonicznych.

Magdalena Duda-Seifert wzięła udział w Międzynarodowej Konferencji nt. „Urban Jewish Cemeteries in Central-Eastern Europe between Early Modern and the Present Times: Research and Valuation”, która odbyła się w miejscowości Alba Iulia w Rumunii w dniach 13–15 października br. Organizatorem był Prof. Daniel Dumitran z Wydziału Historii, Filologii i Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu w Alba Iulia, a konferencja miała charakter hybrydowy. Uczestnikami byli badacze i przedstawiciele m.in.: z Uniwersytetów IELTE w Budapeszcie, w Bukareszcie, w Iassy, Sibiu, Gothenburgu, Hebrajskiego w Jerozolimie, w Warszawie i w Krakowie; Akademii Nauk Mołdawii i Akademii Nauk Ukrainy; muzeów: Muzeum-Fortecy w Kijowie, Muzeum Historii Żydów Republiki Mołdawskiej, Narodowego Muzeum Zjednoczenia w Alba Iulia, Narodowego Muzeum w Bukareszcie; - innych instytucji, takich jak: Narodowa Biblioteka w Jerozolimie, Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie, Komisja Rabiniczna ds. Cmentarzy w Polsce, Żydowska Wspólnota Praga-Brno. Specjalne wystąpienie wygłosił Prof. Rudolf Klein, teoretyk i historyk architektury z Uniwersytetu w Budapeszcie, który opracował na zlecenie ICOMOS obszerne studium pt. „Metropolitan Jewish Cemeteries of the 19th and 20th Centuries in Central and Eastern Europe A Comparative Study”. Gościem honorowym była Pani Ruth Ellem Gruber –założycielka i koordynatorka [strony internetowej](#). Magdalena Duda-Seifert wygłosiła referat nt. „Jewish Cemetery within the Urban Space: from Oblivion to appreciation. The Case study of Poland after 1945”.

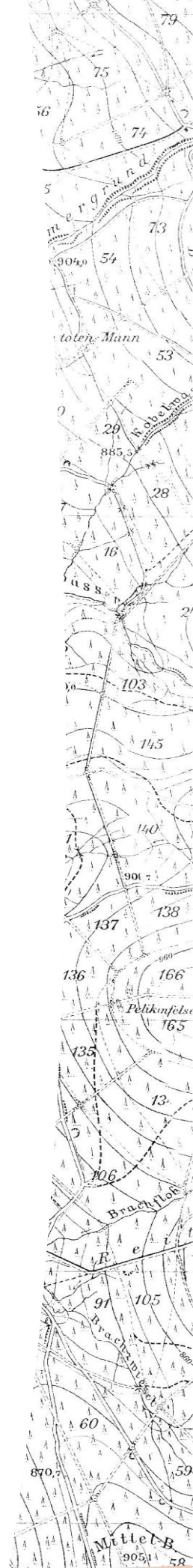
W dniach 25–26.10.2024 r. na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Doskonalenie jakości usług przewodnickich „Turystyka-Żywność-Zdrowie”, zorganizowana z inicjatywy prof. dr hab. Inż. Tomasza Lesiowa. Do Komitetu Naukowego Konferencji zostali zaproszeni **dr hab. Krzysztof Widawski** i **dr Aneta Marek**. Spośród prelegentów z IGiRR swoje wykłady wygłosili: **dr Janusz Łach** (we współautorstwie z dr Igozem Bojko z Ukraińskiej Akademii Nauk we Lwowie) „Wołoskie dziedzictwo pasterskie jako potencjał dla rozwoju transgranicznego produktu turystyczno-krajobrazowego Karpat” oraz **dr Aneta Marek** (we współautorstwie z dr hab. Arturem Zielińskim z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach) „Atrakcyjność turystyczna ekspozycji geologicznych wschodniej części Sudetów”. W sobotę, dla uczestników konferencji, odbyła się wycieczka do zamku Książ oraz do Świdnicy.

**ATRAKCYJNOŚĆ
TURYSTYCZNA
EKSPOZYCJI
GEOLOGICZNYCH
WSCHODNIEJ CZĘŚCI
SUDETÓW**

dr Aneta Marek
Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego
Uniwersytet Wrocławski

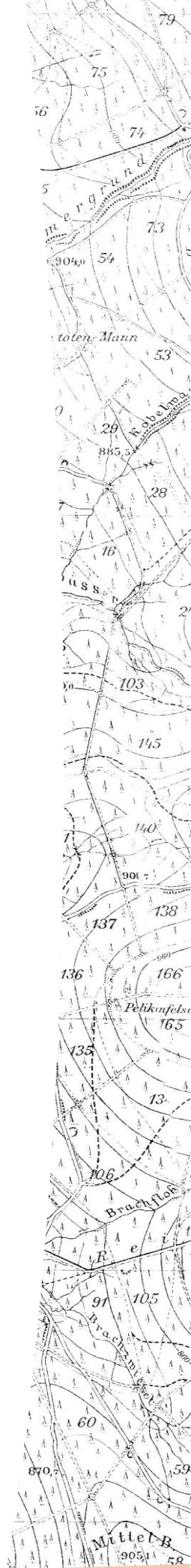
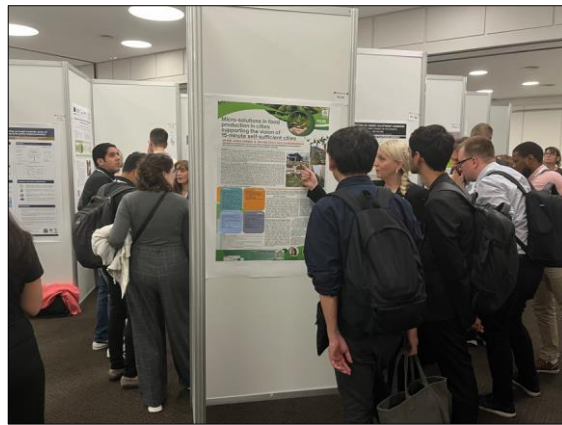
dr hab. Artur Zieliński
Instytut Geografii i Nauk o Środowisku
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Problematyka współczesnych miast jest jednym z najpoważniejszych wyzwań stojących przed współczesnym światem. Obszary miejskie zmagają się z wieloma trudnościami związanymi zarówno ze środowiskiem naturalnym, jak i skutkami zmian klimatycznych. Niewłaściwie planowanie urbanistyczne przyczynia się do szybkiego pogłębienia tych problemów. Przemyślane, zrównoważone i kompleksowe podejście do kształtowania przestrzeni miejskiej skrywa w sobie ogromny potencjał poprawy jakości życia i zmniejszenia negatywnego wpływu miast na środowisko. Cykliczny kongres naukowy organizowany przez Elsevier pod tytułem *Urban Transitions* łączy naukę i praktykę, wskazując kierunki działań na rzecz tworzenia miast niskoemisyjnych, przyjaznych, sprawiedliwych i zdrowych. Celem organizatorów kongresu jest prezentacja zagadnień dotyczących tematyki współczesnych miast, zarówno ich problemów, jak i możliwości kreowania przestrzeni, które służą zarówno ludziom, jak i środowisku. W tym roku tematy kongresu, który odbył się w Sitges w dniach 4–7.11.2024 były następujące:

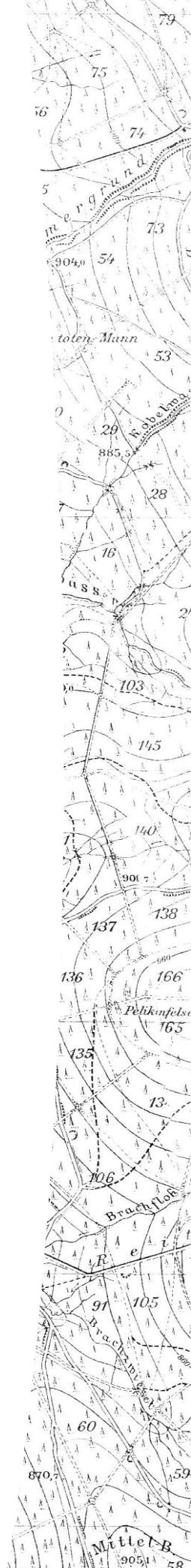
- Miasta (konceptje, teoria, praktyka)
- Zagospodarowanie przestrzenne i transport (wzajemne relacje, planowanie, projektowanie i inżynieria)
- Planowanie, środowisko i zdrowie (epidemiologia, wpływ na zdrowie)
- Rozwiązania planistyczne oparte na naturze NBSs /zielone miasta
- Sprawiedliwość i nierówność
- Zaangażowanie, wpływy i edukacja

W tegorocznym kongresie uczestniczyło 550 osób: naukowców i praktyków zajmujących się urbanistyką. Zespół FOCUSE w składzie **dr hab. Alicja Krzezińska** i **dr inż. Anna Zaręba** zaprezentował dwa postery: "Underground Food Farms As A Climate Alternative Form of Urban Agriculture" oraz "Microsolutions in Food Production in Cities Supporting the Vision of 15-Minutes Self-Sufficient Cities".

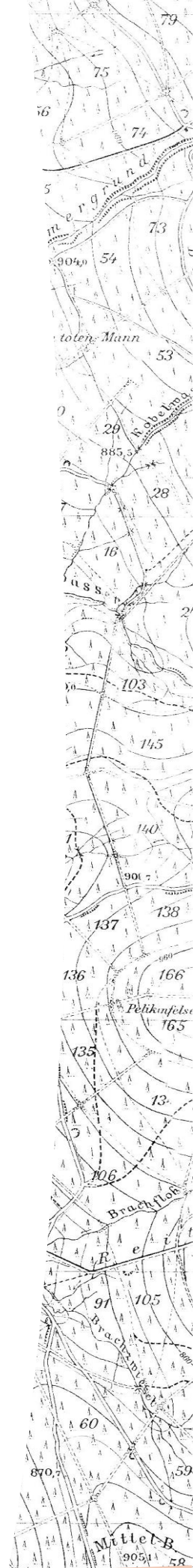

W dniu 9 listopada 2024 roku **dr Janusz Łach** na zaproszenie Prezesa Towarzystwa Przyjaciół Porąbki Jana Kosa przeprowadził prelekcję dotyczącą regionalizmu Podbeskidzia. Prelekcja była częścią obchodów jubileuszu 25-lecia Towarzystwa Przyjaciół Porąbki oraz XIX Zjazdu Towarzystw Regionalnych powiatu bielskiego. W wydarzeniu wzięły udział władze powiatowe – Starosta Bielski Andrzej Płonka, władze gminny Porąbka – Paweł Zemanek, posłanka na Sejm RP Małgorzata Pępek, delegacje 14 towarzystw regionalnych. Organizatorem obchodów był Jan Kos wieloletni prezes Towarzystwa Przyjaciół Porąbki, który wraz z Zbigniewem Targoszem zadbał o kulturowy (występy zespołów folklorystycznych „Porąbczanie” oraz „Dudoski”) i naukowy charakter spotkania. Porąbka wieś o bogatych tradycjach kulturowych położona jest w dolinie rzeki Soły, w Beskidzie Małym, w powiecie bielskim województwa śląskiego, zaprasza do jej poznania...

Z prawej Starosta Bielski Andrzej Płonka, pani poseł RP Małgorzata Pępek, oraz wójt gminy Porąbka Paweł Zemanek.

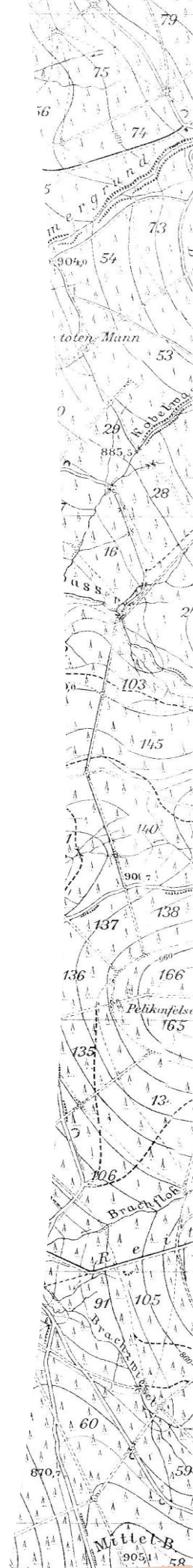

Prezes TPP Jan Kos (od lewej) oraz Zbigniew Targosz.

Występ zespołu regionalnego „Dudoski”.

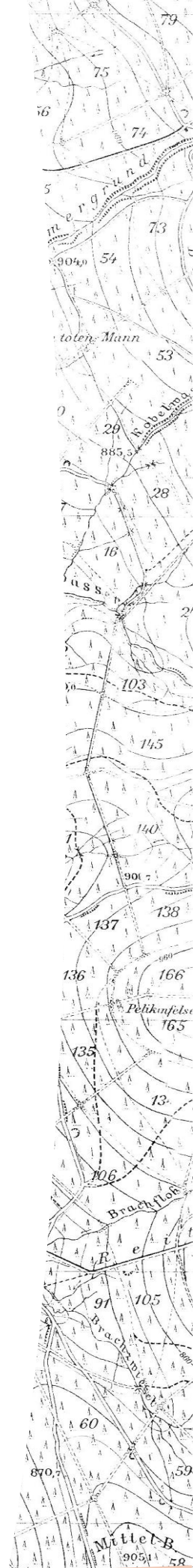
W dniach 10–15.11.2024 r. **dr Krzysztof Kołodziejczyk** przebywał w Chengdu w Syczuanie (Chiny). W tym czasie wziął udział w międzynarodowej konferencji "International Mountain Forum 2024", która jest organizowana przez Instytut Zagrożeń i Środowiska Górskiego (Institute of Mountain Hazards and Environment) Chińskiej Akademii Nauk. Podczas forum odbyło się 10 równoległych sesji i zaprezentowano prawie 90 referatów, poświęconych m.in. katastrofom w górach i rozwojowi obszarów górskich. Uczestnicy pochodzili z Azji, Europy i Australii. Dr Kołodziejczyk zaprezentował referat pt. "Tourist trails as a tool for shaping tourist traffic in protected areas", będący syntezą badań przeprowadzonych dla kilku górskich parków narodowych w Europie. Przy okazji konferencji odbyły się także uroczystości 20-lecia czasopisma Journal of Mountain Science. Dr Kołodziejczyk jest członkiem jego komitetu redakcyjnego. Wizyta w Chengdu była okazją do zobaczenia silnie rozbudowanego chińskiego miasta, ale jednocześnie elementów tradycyjnej kultury czy centrum reprodukcji pandy wielkiej.

Uczestnicy "International Mountain Forum 2024" (fot. IMHE CAS).

Siedziba Institute of Mountain Hazards and Environment w Tianfu, nowej dzielnicy Chengdu.

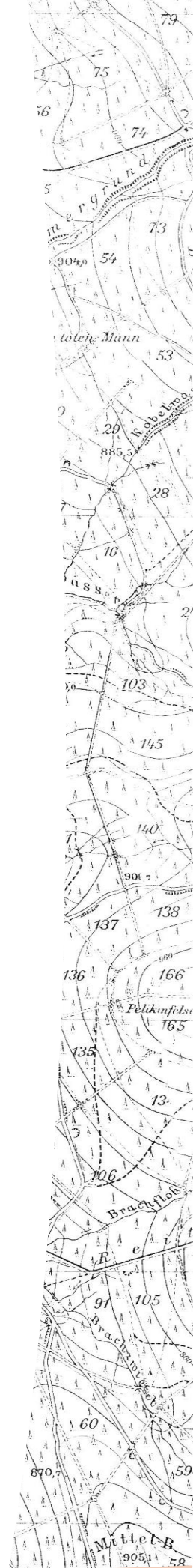

Panorama dzielnicy Tianfu, która ma być ucieleśnieniem chińskiej wizji nowoczesnego miasta idealnego.

Sztuczne jezioro Xinglong, wokół którego rozbudowywane są kolejne kompleksy mieszkalne i biznesowe.

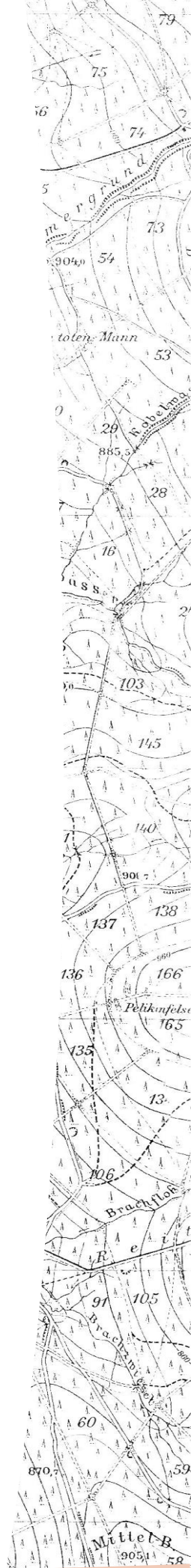

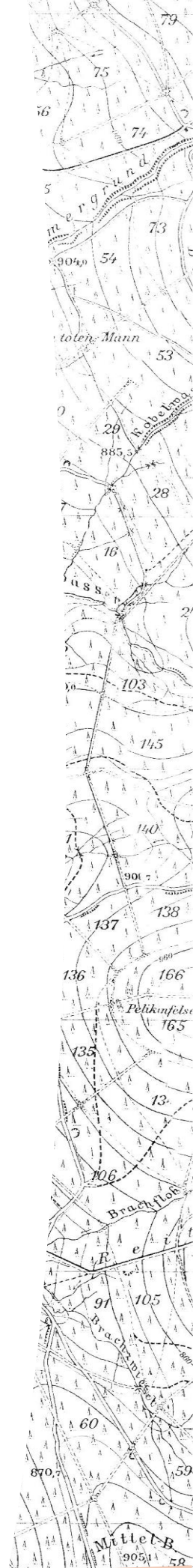
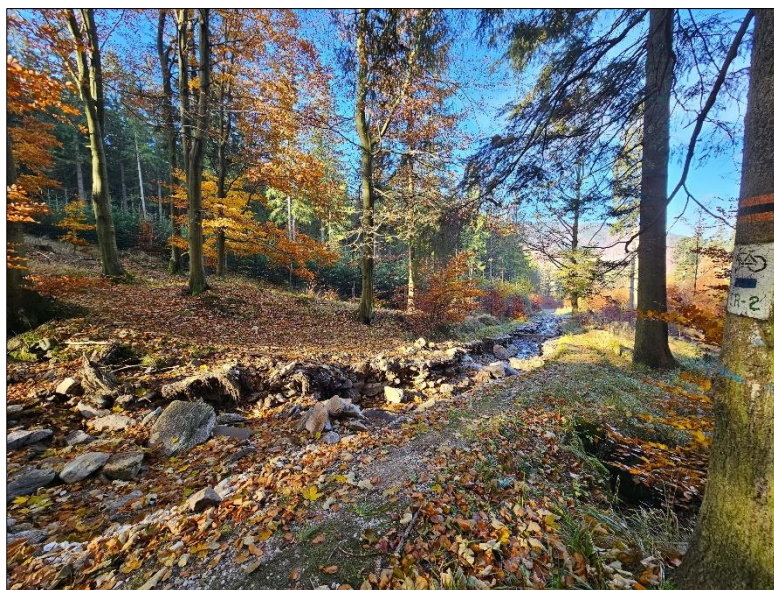
Jedna ze świątyń taoistycznych w Chengdu.

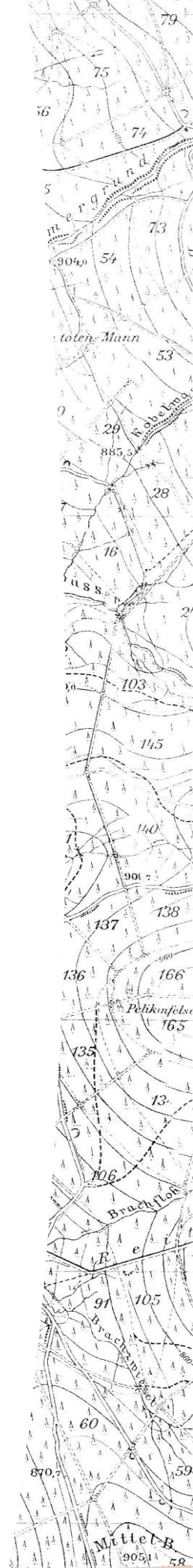
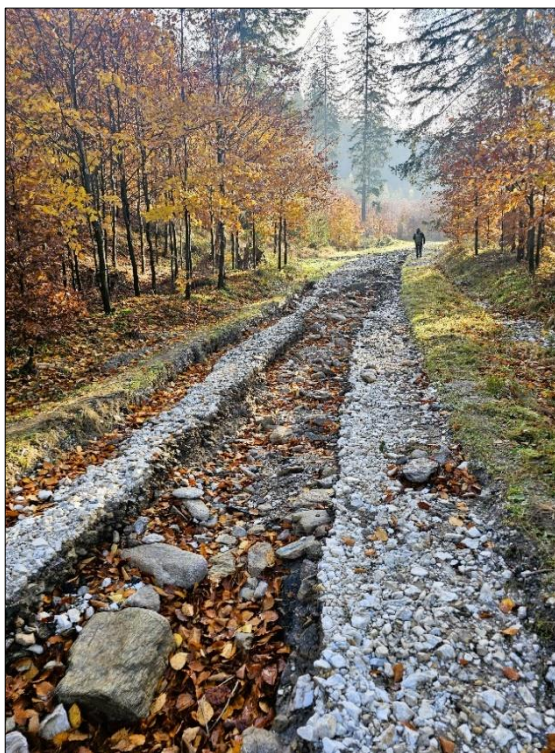

Chengdu Research Base of Giant Panda Breeding.

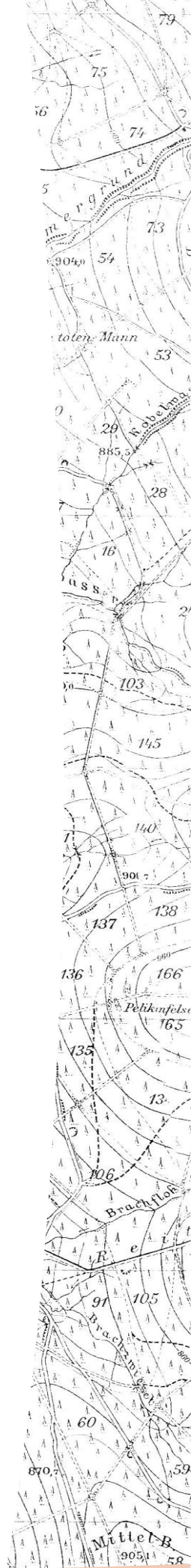

W dniu 24 listopada 2024 r. **dr Aneta Marek** i **dr Janusz Łach** prowadzili wstępne badania terenowe w Masywie Śnieżnika pozwalające na określenie stopnia zniszczeń infrastruktury turystycznej po powodzi, którą dotknęła wschodnią część ziemi kłodzkiej dnia 15 września 2024 r. W wyniku powodzi doszło do poważnych uszkodzeń szlaków turystycznych oraz leśnej infrastruktury drogowej. W wielu miejscach zaobserwowano rynny erozyjne sięgające 3 m głębokości i kilkuset metrów długości. Największe uszkodzenia szlaków występują w rejonie Kamienicy (na szlaku żółtym między Głęboką Jamą a leśniczówką oraz na szlaku niebieskim w rejonie Drogi nad Lejami), a także w Kletnie (szlak żółty między Jaskinią Niedźwiedzią a Przełęczą Śnieżnicką oraz na szlaku rowerowym tzw. Drogi Wopowskiej).

W dniach 26-27 listopada 2024 r. w Katedrze Bohemistyki na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu odbyła się konferencja, w której uczestniczyli **dr Aneta Marek** i **dr Janusz Łach**. Konferencja miała charakter interdyscyplinarny, bowiem pozwoliła na zaprezentowanie różnych aspektów kreatywności sportu w sztuce i sztuki w sporcie. Pracownicy IGiRR przygotowali i wygłosili prelekcję „Sztuka motywacji widziana oczami polskich alpinistów”.

W dniu 30 listopada Magdalena Duda-Seifert na zaproszenie organizatorów wygłosiła referat podczas Konferencji Międzynarodowej the 7th Belt and Road Tourism Forum, która miała miejsce na Uniwersytecie International Studies University w Pekinie. Referat wygłoszony *online* dotyczył "Thematic Synergy as a tool to increase an appeal of the Heritage tourism destinations". Spotkanie miało charakter hybrydowy i dotyczyło studiów nad związkami dziedzictwa z turystyką, rozwojem różnych form turystyki i zarządzaniem turystyką w ramach inicjatywy produktu turystycznego "Jedwabny Szlak".

Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej

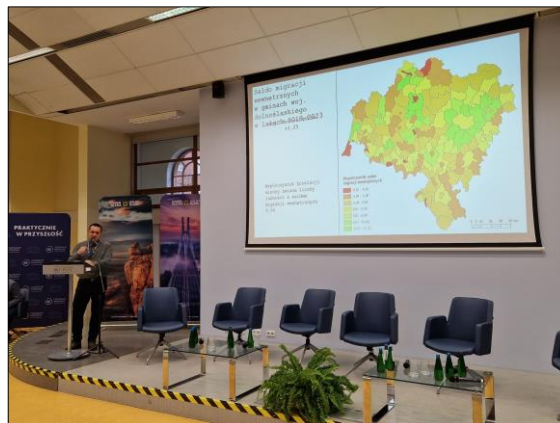
Z okazji święta Uniwersytetu Wrocławskiego zostały przyznane nagrody JM Rektora. W tym roku spośród pracowników ZGSE zostali wyróżnieni:

- **dr inż. Piotr Kryczka** (nagroda indywidualna); **dr Dominik Sikorski**, **dr Przemysław Tomczak** i **dr hab. prof. UWr Robert Szymtykie** (nagroda zespołowa); **dr Dominik Sikorski** i **dr Agnieszka Lisowska-Kierepka** (nagroda zespołowa) za osiągnięcia naukowe,
- **dr Agnieszka Lisowska-Kierepka** (nagroda zespołowa) za osiągnięcia dydaktyczne,
- **dr Przemysław Tomczak** (nagroda zespołowa), **dr Agnieszka Lisowska-Kierepka** i **dr inż. Piotr Kryczka** (nagroda zespołowa) za osiągnięcia **organizacyjne**,
- **mgr Nina Wabnik** za wzorowe wypełnianie obowiązków.

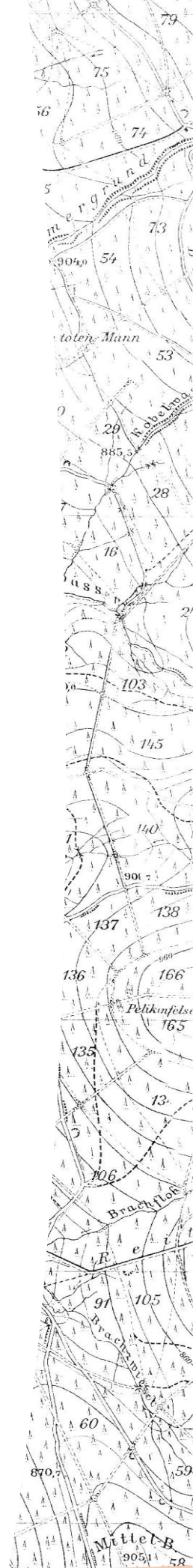
Wszystkim nagrodzonym serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów w pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej.

W dniu 19 listopada 2024 r. **dr hab. prof. UWr Robert Szymtykie** wziął udział w konferencji naukowej pt. Aglomeracje miejskie na Dolnym Śląsku - strategię i dylematy. Konferencja miała miejsce w Collegium Witelona w Legnicy, a jej organizatorami byli: Samorząd Województwa Dolnośląskiego oraz

Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy. W trakcie konferencji dr hab. prof. UWr Robert Szymtykie zaprezentował referat pt. „Migracje na terenach aglomeracyjnych na Dolnym Śląsku.”

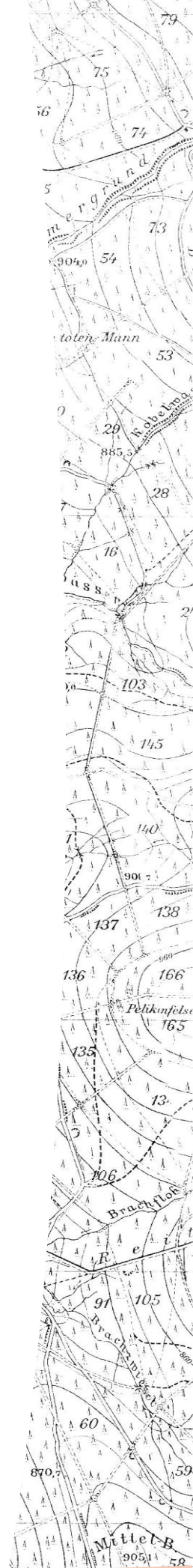

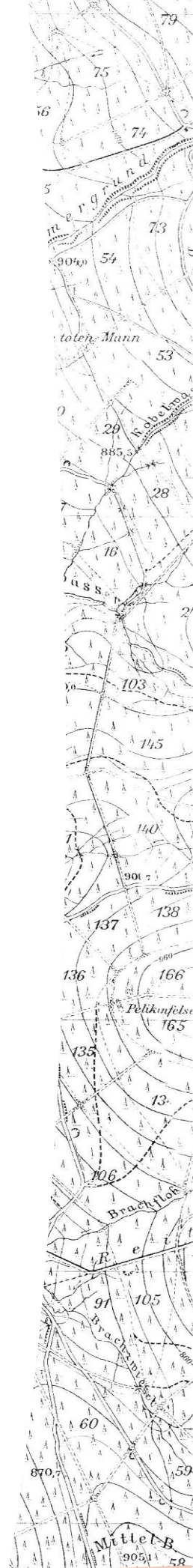
W dniu 22 listopada w Ratuszu w Lubinie odbyło się spotkanie autorskie z **mgr Katarzyną Kuzarą** (doktorantką ZGSE), autorką książki „Zmiany sieci osadniczej w Legnicko-Głogowskim Okręgu Miedziowym” dotyczącej terenu Zagłębia Miedziowego. Książka to efekt wnikliwej analizy zmian osadniczych zachodzących na tym obszarze w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat. Spotkanie spotkało się z życzliwym przyjęciem, a relację z niego umieszczono na oficjalnym portalu miasta Lubin [TUTAJ](#) (klik).

W dniu 23 listopada w Auli Leopoldyńskiej odbyła się uroczysta promocja doktorów habilitowanych i doktorów oraz wręczenie dyplomów magisterskich na Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska. W trakcie tej uroczystości dyplom doktora odebrał **dr Mateusz Długosz**, a dyplomy ukończenia studiów magisterskich absolwenci specjalizacji Analizy Regionalne i Lokalne. Wszystkim wyróżnionym serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów zarówno na polu zawodowym, jak i prywatnym.

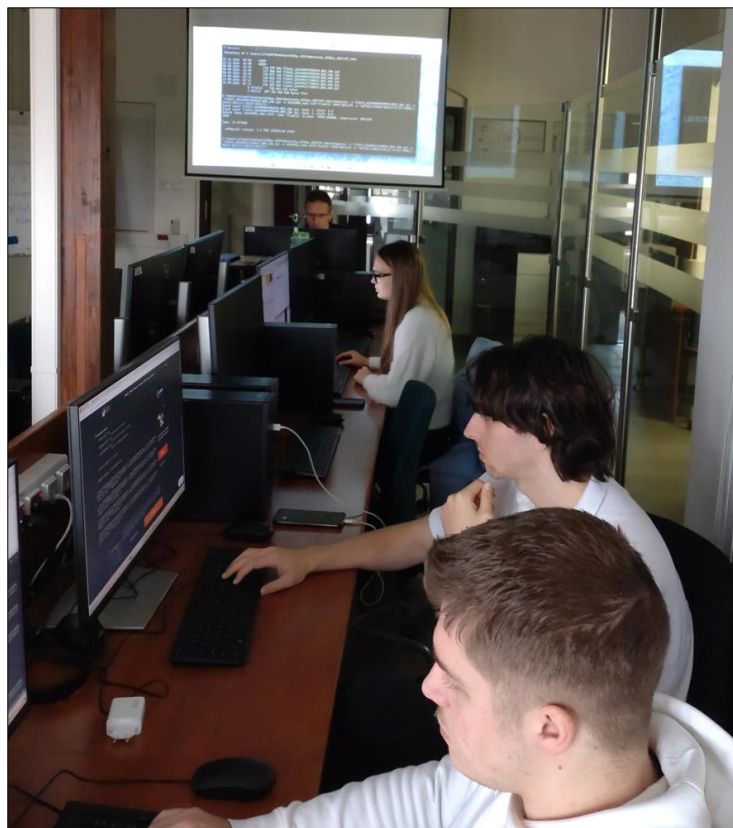
Zakład Geoinformatyki i Kartografii

8 listopada 2024 **prof. Tomasz Niedzielski** i **dr Michał Halicki** wygłosili referat pt. „Kilka słów o prognozowaniu powodzi w południowo-zachodniej Polsce we wrześniu 2024 roku” na Zebraniu Ogólnym Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego UWr. Prezentacja miała na celu omówienie skuteczności prognoz stanów wody pochodzących z systemu AltHydro w odniesieniu do prognoz publikowanych przez IMGW-PIB.

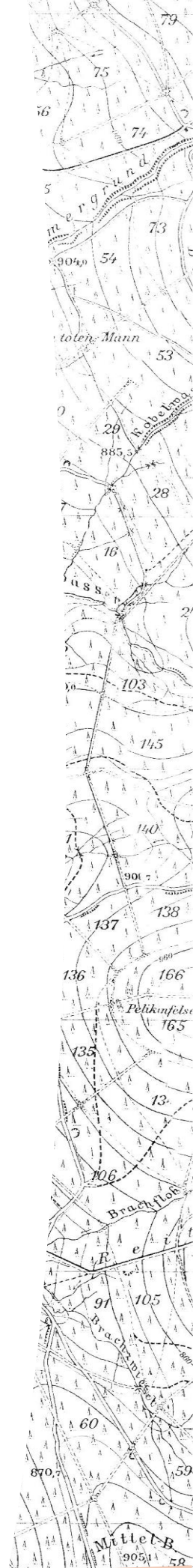
W dniach 20–21 listopada 2024 odbył się XI Wrocławski GIS Day pod hasłem „GIS – okno na świat”, zorganizowany na trzech wrocławskich uczelniach (Politechnice Wrocławskiej, Uniwersytecie Przyrodniczym i Uniwersytecie Wrocławskim). Pierwszego dnia wydarzenia w auli Politechniki Wrocławskiej odbyła się sesja wykładowa, podczas której **dr inż. Matylda Witek** oraz **mgr Grzegorz Walusiak** wygłosili referat pt. „UAV4FLOOD – GIS i fotogrametria po powodzi”. Prelegenci przybliżyli zakres prac prowadzonych na ziemi kłodzkiej po powodzi z września 2024 oraz zapoznali audytorium z produktami fotogrametrycznymi i LiDARowymi. Zaprezentowali również etapy pozyskiwania, przetwarzania, analizy i wizualizacji danych przestrzennych dotyczących obszarów popowodziowych, udowadniając tym samym, że ich działania doskonale wpisują się w koncepcję i definicję GISu. Drugiego dnia odbyły się warsztaty komputerowe pt. „Czy do pracy z danymi przestrzennymi wystarcza kalkulator?” Zajęcia zorganizowane przy wsparciu IEEE GRSS (*Geoscience and Remote Sensing Society*) i OSGeo Poland, odbyły się w Pracowni Systemów Informacji Geograficznej ZGK. Prowadzącymi warsztaty byli dr hab. Paweł Netzels, prof. URK (Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie) i **dr Jacek Ślopek**. Uczestnicy warsztatów (studenci Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej) mogli zapoznać się z możliwościami programu piMapcalc – otwartego kalkulatora rastrowego, mogącego efektywnie wspomagać geoinformatyków w codziennych zadaniach związanych z przetwarzaniem danych przestrzennych.

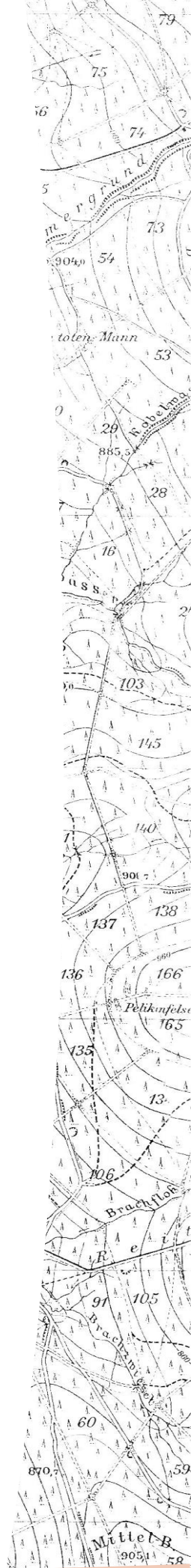
Matylda Witek i Grzegorz Walusiak podczas wystąpienia na GIS Day.

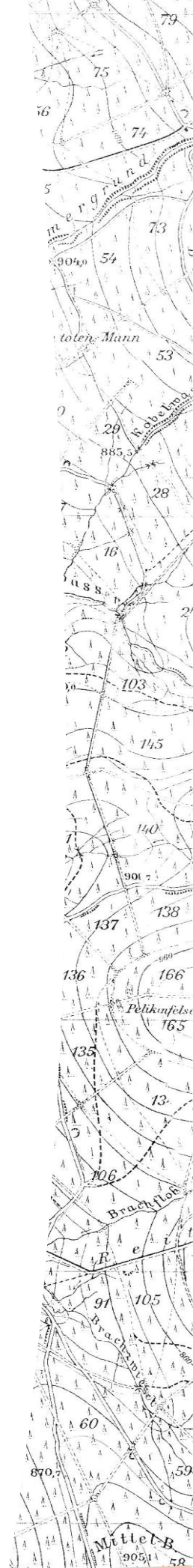

Warsztaty w Pracowni Systemów Informacji Geograficznej ZGK.

Dnia 23 listopada 2024 w Auli Leopoldyńskiej UWr odbyła się uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych. **Prof. Tomasz Niedzielski** dokonał promocji **dr. Michała Halickiego**, który w październiku br. uzyskał stopień naukowy doktora na podstawie rozprawy pt. „Wyznaczanie i prognozowanie stanów wody w rzekach na wirtualnych stacjach satelitów altymetrycznych”.

Mgr Aleksandra Kolanek została wyróżniona w IV edycji konkursu Ministerstwa Klimatu i Środowiska „Klimatyczny Człowiek Roku” w kategorii Społecznik. Wyróżnienie zostało wręczone 29 listopada 2024 w Warszawie podczas spotkania Ministerstwa z organizacjami pozarządowymi. Kapituła konkursu przyznała wyróżnienie m.in. za:

- wdrożenia innowacyjnych metod (w tym geoinformatycznych) podczas monitoringu przyrodniczych, co w konsekwencji zaowocowało utworzeniem w 2023 rezerwatu przyrody „Gogolińskie Gniewosze” (jedynego tego typu w Polsce);
- prowadzenia projektu nauki obywatelskiej pn. „Ekologia przestrzenna gniewosza plamistego w Polsce”, którego wyniki są wykorzystywane do edukacji ekologicznej, opracowywania strategii ochrony siedlisk gatunku, planowania działań ochronnych na poziomie regionalnym i krajowym, a także na potrzeby sprawozdawczości do Komisji Europejskiej;
- organizacji Polskiego Sympozjum Herpetologicznego, które od siedmiu lat integruje krajowe środowisko herpetologów;
- działalności edukacyjnej, szczególnie tworzenia broszur edukacyjnych z zakresu ochrony przyrody oraz zrównoważonego rozwoju m.in. współautorstwo poradnika „Jak zdrowo zmieniać miasto. Poradnik przyrodniczy dla liderów projektów budżetu obywatelskiego, projektantów i architektów krajobrazu, urzędników, pozostałych mieszkańców Wrocławia”.

Wspólne zdjęcie wszystkich nagrodzonych społeczników z Ministerką [Pauliną Hennig-Kloską](#) oraz Urszulą Zielińską, Wiceministrą Klimatu i Środowiska.

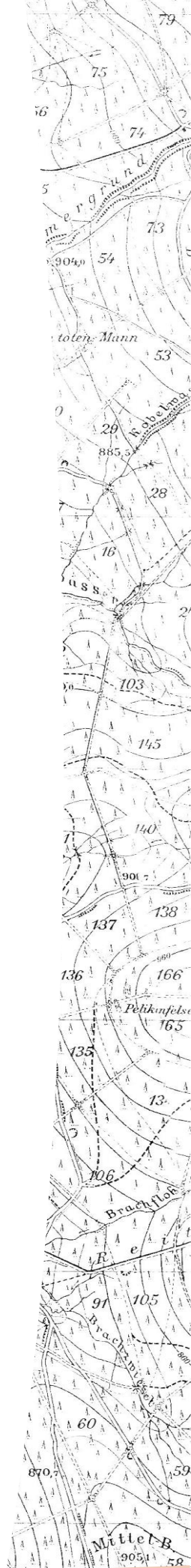

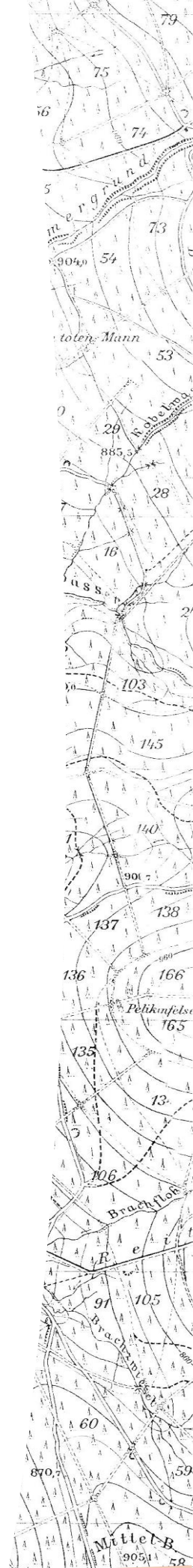
Aleksandra Kolanek odbiera nagrodę z rąk Ministry Klimatu i Środowiska [Pauliny Hennig-Kloski](#).

W pierwszej, pilotażowej edycji Mikrograntów Dyrektorskich finansowanie swojego wniosku zdobyła m.in. mgr **Aleksandra Kolanek**. Grant zostanie przeznaczony na wyjazdy badawcze (w dwuosobowym zespole, do którego należy także dr **Joanna Remisz**) w ramach projektu pod nazwą *Pozysskanie danych fotogrametrycznych z terenu rezerwatu przyrody „Gogolińskie Gniewosze”*. Zebrane dane posłużą analizie zmian mikrosiedlisk w skali przestrzenno-czasowej, co w zamierzeniu ma skutkować publikacją naukową w czasopiśmie z listy JCR.

Zakład Geomorfologii

W Dniach 28 września – 5 października **dr hab. Mateusz Strzelecki** uczestniczył w konferencji IGCP725; Forecasting Coastal Change na Filipinach połączonej z warsztatami naukowymi poświęconymi badaniom atoli koralowych i zapisowi tajfunów w osadach wybrzeży tropikalnych. Na fotografiach poniżej wybrzeża atolowe w Zachodnim Luzonie na Filipinach.

Od 14 października do 14 listopada 2024 r. **dr hab. Agnieszka Latocha-Wites** przebywała na stażu naukowym w charakterze *visiting researcher* na Uniwersytecie Technicznym w Dreźnie (*Technische Universität Dresden*). Wizyta ta była na zaproszenie strony niemieckiej, w ramach programu DAAD (*Deutscher Akademischer Austauschdienst*). Głównym celem stażu była kwerenda biblioteczna związana z pracą nad przygotowaniem monografii naukowej, jednak w trakcie pobytu miało miejsce

również wiele spotkań z przedstawicielami różnych dyscyplin i specjalizacji z TU-Dresden (m.in. historia, architektura krajobrazu, antropologia kultury), co pozwoliło na wymianę doświadczeń i poglądów na szeroko pojęte tematy krajobrazu kulturowego i jego przemian. W trakcie pobytu w Dreźnie Agnieszka wygłosiła również wykład pt. „Disappearance, Revival, Permanence and Change. The Cultural Landscape of the Glatz/Kłodzko Region in Relation to Time” w ramach serii seminariów „Landesgeschichtliches Kolloquium”, w którym uczestniczyli zarówno pracownicy naukowcy, doktoranci, jak i studenci. Pobyt był również okazją do odbycia kilku wyjazdów terenowych, w tym z badaczką z TU-Dresden, co pozwoliło na zapoznanie się z tematyką przemian krajobrazu kulturowego okolic Drezna oraz prowadzonymi w tym kierunku badaniami naukowymi i działaniami społecznymi.

W dniach 3–5 listopada, w ramach krótkoterminowego programu Erasmus, IGRR odwiedziło trzech pracowników Uniwersytetu w Maladze: José Antonio Sillero Medina, Javier González Pérez i Mario Menjibar Romero. Znajomość zawarta została przez **Marię Kotowską** podczas praktyk na ww. uczelni w maju tego roku. Wizyta gości z Hiszpanii obejmowała zwiedzanie Wrocławia, odwiedziny w Gmachu Głównym, Laboratorium Gleboznawczym i Centrum Badań Regionów Zimnych im. Alfreda Jahna oraz wyjazd w Góry Stołowe. Udano się na Szczeliniec Wielki i w Błędne Skały, a wyprawie towarzyszyła wymarzona pogoda.

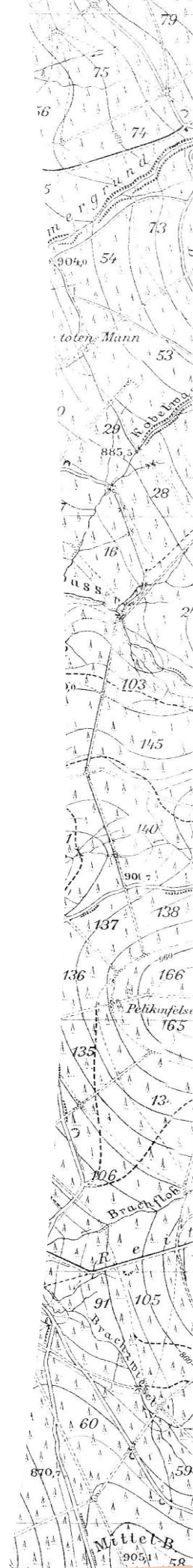

Uczestnicy wyjazdu na Szczelińcu Wielkim (fot. K. Jancewicz).

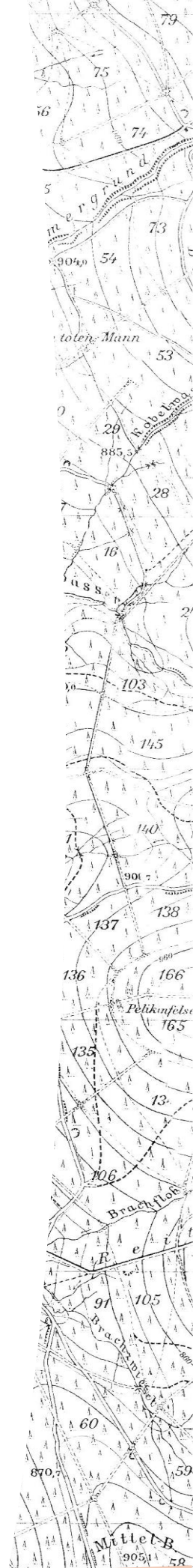
Dzień Geomorfologa (oprac. A. Traczyk)

W dniach 16–17 listopada 2024 r. odbył się kolejny, jubileuszowy, 20. Dzień Geomorfologa organizowany przez Zakład Geomorfologii. Tradycja ta jest o roku dłuższa (pierwszy Dzień Geomorfologa odbył się w 1994 r. w Andrzejówce w Górach Suchych), ale spotkanie w 2021 roku (XVII Dzień Geomorfologa) nie odbyło się ze względu na ograniczenia pandemiczne i zostało przesunięte na 2022 r. W przeciwieństwie do poprzednich Dni Geomorfologa, które odbywały się w Sudetach, tegoroczny wyjazd zorganizowany został na Przedgórzu Sudeckim (Wzgórza Niemczańskie), a tylko podczas drugiego dnia, w niedzielę trasa przebiegała skrajem pasma Gór Sowich oraz Wzgórz Bielawskich.

Program pierwszego dnia wyjazdu obejmował wycieczkę na trasie przebiegającej z Piławy Górnej przez pasmo Wzgórz Gumińskich, Gilów, z wczesnośredniowiecznym grodziskiem i przełomem Piekielnego Potoku, a następnie południową część Wzgórz Krzyżowych do Dzierżoniowa. Pogoda tego dnia była znakomita – było słonecznie (bezchmurnie) i ciepło (temperatura powietrza dochodziła do +6 °C) – co wynagradzało trudy dosyć długiego przemarszu (około 20 km). W części kameralnej, w hotelu w Dzierżoniowie, wygłoszone zostały cztery referaty. Dwa przedstawiły ubiegłoroczne lau-

reakty konkursu PTG na najlepszą pracę magisterską (Maria Kotowska – *Hejduś i okolice, czyli badania rzeźby piaskowcowej okiem studentki*) oraz konkursu Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich na najlepszą pracę doktorską (Aleksandra Michniewicz – *Nie samymi skałkami człowiek żyje*). Ponadto w sesji tej wystąpili: Krzysztof Parzóch (*Wulkanizacja na Węgrzech*) oraz Piotr Kurek (*Rzecz o Jelonku – monitoring największego krajowego chrzęszcza*). Sesja referatowa poprzedzona była artystycznym akcentem okolicznościowym z okazji 20-lecia Dnia Geomorfologa. Był to występ naszych koleżanek Wiolety Porębniej oraz Marii Kotowskiej, które wykonały na dziedzińcu hotelu efektowny pokaz tańca z ogniem.

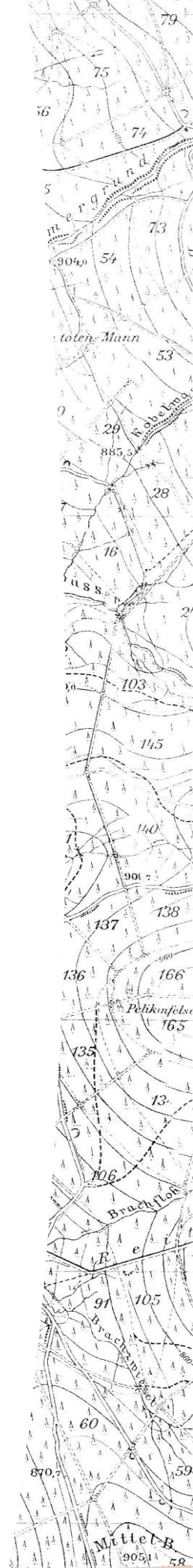

Tegoroczny Dzień Geomorfologa zgromadził licznych uczestników – ponad 30 osób, w tym sporą grupę studentów i doktorantów. Znaczna była także liczba osób, które zgłosiły chęć referowania w części kameralnej Dnia Geomorfologa. Liczymy na potrzymanie ich deklaracji i wystąpienia na kolejnym XXI Dniu Geomorfologa w 2025 r. Zainteresowanych naszym świętem informujemy, że każde Albertiana udokumentowane są w okolicznościowym biuletynie. Jego kolejne wydania dostępne są na [stronie internetowej Zakładu Geomorfologii](#) – zapraszamy do lektury.

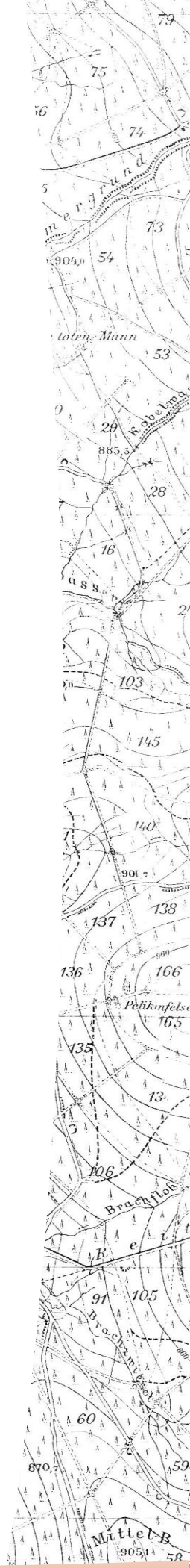
Zdjęcie grupowe na stacji kolejowej w Piławie Górnej (fot. W. Porębna).

W dniach 18–21 listopada 2024 r. **prof. Piotr Migoń** przebywał na Uniwersytecie w Ostrawie. Głównym celem pobytu było spotkanie z pracownikami Departamentu Geografii Fizycznej i Geoekologii i dyskusja dalszych wspólnych planów badawczych, w szczególności w zakresie rzeźby obszarów płytowych i roli wielkich osuwisk w kształtowaniu krawędzi płaskowyżów strukturalnych. Pobyt był także okazją do poznania niektórych miejsc w Ostrawie, związanych z jeszcze niedawnym funkcjonowaniem tego miasta jako przede wszystkim górniczo-hutniczego ośrodka przemysłowego, a od kilku dekad przechodzącego transformację funkcjonalną. Szczególne wrażenie robi dawny kompleks przemysłowy Vítkovice, w którym zachowano większość oryginalnych budowli i konstrukcji, stopniowo przekształcając go w centrum kulturalno-edukacyjne. Krótki wyjazd terenowy pozwolił na zapoznanie się z obszarem krasowym wokół urokliwego miasteczka Štramberk na progu Karpat, była także możliwość wejścia do jednej z nieczynnych podziemnych kopalni tępaków dachówkowych koło miejscowości Budišov nad Budišovkou w Niskim Jesioniku, będącej wyjątkowym przykładem antropogenicznych przekształceń rzeźby.

Dawny kompleks przemysłowy Vítkovice w Ostrawie.

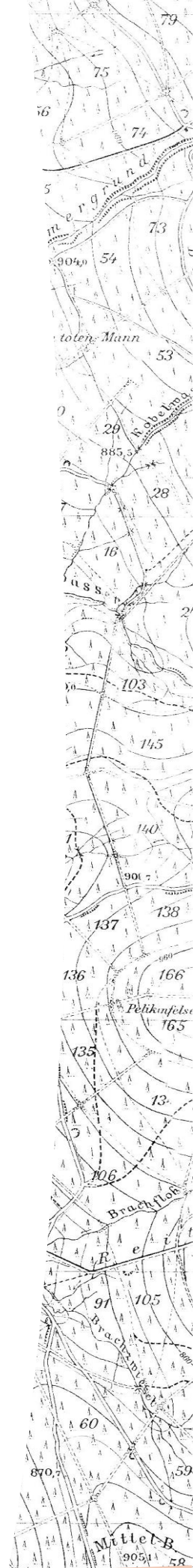

Miasteczko Štramperk położone wśród ostańcowych wzgórz wapiennych, w których rozwinęły się zjawiska krasowe.

Wewnątrz dawnej kopalni łupków dachówkowych w Niskim Jesioniku.

EUCOP 2030

W dniu 29.11.2024 r. w Centrum Badań Regionów Zimnych im. Alfreda Jahna odbyło się pierwsze spotkanie robocze polskiego komitetu organizacyjnego EUCOP 2030 (European Conference on Permafrost). Jako ośrodek wrocławski dostąpiliśmy ogromnego wyróżnienia na tle Europy, gdzie władze organizacji zdecydowały się powierzyć organizację konferencji pracownikom Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego. Plany organizacyjne zakładają kilkudniową konferencję we Wrocławiu dla kilkuset badaczy permafrostu. Dodatkowo urozmaiconą wycieczkami terenowymi m. in. w czeskie Karkonosze, gdzie współorganizatorami wyjazdów będą nasi południowi koledzy. W pierwszej części spotkania odbyły się dwa wystąpienia z cyklu „Polar Star Seminar”: Zanikający permafrost w Finlandii wygłoszony przez **dr hab. Marek Kasprzak, prof. UW** oraz Zasada kosmocentryczna w praktycznym zastosowaniu do badań lodu i permafrostu. Perspektywa EUCOP 2030 wygłoszony przez prof. Wojciecha Dobińskiego z Uniwersytetu Śląskiego. Drugą część spotkania zajęła dyskusja nad organizacją wydarzenia w 2030 roku oraz perspektywą odbudowania „polskiej szkoły permafrostu” do tego czasu.

Rozpoczęcie spotkania przez kierownika Centrum Badań Regionów Zimnych dr hab. Mateusza Strzeleckiego, prof. UW.

Zakład Klimatologii i Ochrony Atmosfery

Z przyjemnością informujemy, że w rozstrzygniętym niedawno konkursie NCN Preludium 23 dwójka doktorantów naszego Zakładu, Tetiana Vovk i Szymon Tomczyk, uzyskała finansowanie na realizację swoich badań. Projekt Tetiany koncentruje się na wykorzystaniu metod interpretowalnego uczenia maszynowego do analizy wpływu czynników naturalnych i antropogenicznych na stężenie pyłu zawieszonego PM2.5 w Europie w ciągu ostatnich dwóch dekad. Z kolei projekt Szymona dotyczy innowacyjnych metod rozpoznawania ziaren pyłu alergizującego przy użyciu automatycznych detektorów i algorytmów uczenia maszynowego, a także modelowania czasowej i przestrzennej zmienności jego stężeń. Serdecznie gratulujemy!

W dniach 11–15 listopada troje pracowników Zakładu Klimatologii i Ochrony Atmosfery (**Marek Kowalczyk, Piotr Modzel i Aleksandra Walkowicz**) uczestniczyło w warsztatach organizowanych przez World Calibration Center for Aerosol Physics (WCCAP). Spotkanie odbyło się w Leibniz Institute for Tropospheric Research (TROPOS) w Lipsku (Niemcy) i dotyczyło kalibracji optycznego sprzętu pomiarowego wykorzystywanego w badaniach aerozoli w ramach programu ACTRIS. Podczas warsztatów uczestnicy kalibrowali sprzęt badawczy i pogłębili swoją wiedzę z zakresu jego obsługi oraz prawidłowego utrzymania. Warsztaty zakończyły się sukcesem – każdy z kalibrowanych instrumentów otrzymał certyfikat jakości, potwierdzający jego gotowość do dalszych badań i pomiarów.

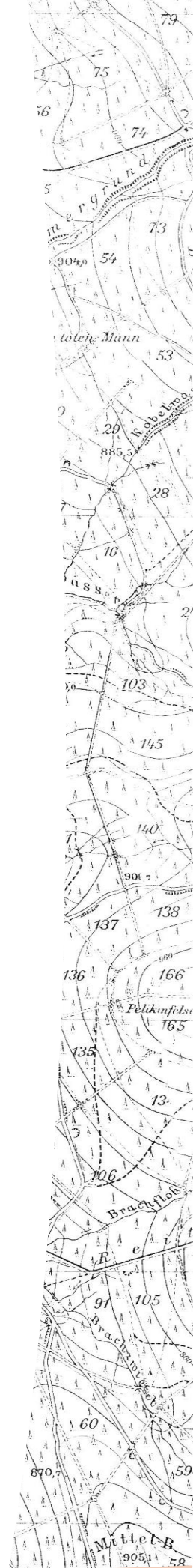
Zakład Zagospodarowania Przestrzennego

W dniu 18.11.2024 r. zespół z Zakładu Zagospodarowania Przestrzennego IGRR w składzie **dr hab. Sylwia Dołzbłasz, prof. UW**, **dr hab. Andrzej Raczyk, dr Małgorzata Leśniak-Johann**, uczestniczył w spotkaniu Zespołu ds. przestrzennego wymiaru europejskich i krajowych polityk publicznych KPZK PAN pt. „Mechanizmy realizacji programów współpracy przygranicznej w Polsce po 2027 roku”. Inicjatorem spotkania i jego tematu wiodącego była Dyrekcja Departamentu Współpracy Terytorialnej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele tego Departamentu, w tym jego Dyrekcja, członkowie Zespołu, Dyrekcja i pracownicy Departamentu Gospodarki i Promocji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, w tym głównie z Wydziału Rozwoju Regionalnego oraz zaproszeni eksperci. Spotkanie miało na celu dyskusję i wypracowanie założeń dotyczących optymalnych mechanizmów (w wybranych aspektach) realizacji programów współpracy przygranicznej, w których będzie uczestniczyła Polska po 2027 r. Skupiono się na kwestii określenia celów tematycznych, zastosowania zintegrowanych strategii terytorialnych oraz kryteriach podziału środków.

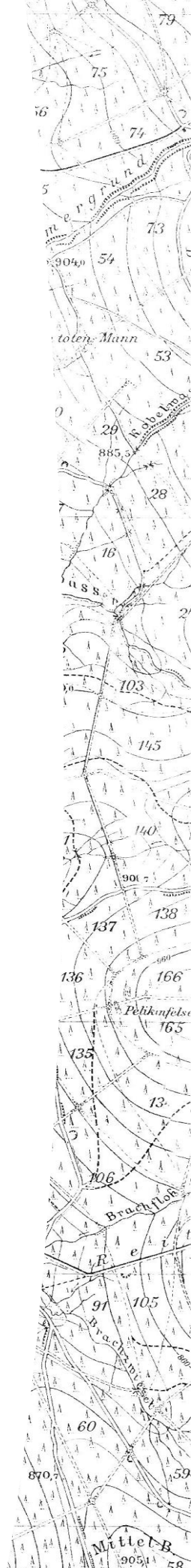
W dniu 22 listopada **dr hab. prof. UW** **Krzysztof Janc** wziął udział w konferencji „Społeczne, ekonomiczne i prawne aspekty działalności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa”, która odbyła się w Olsztynie. Organizatorem był Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Konferencja miała na celu podsumowanie projektów realizowanych na UWM, które były finansowane przez KOWR (Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa).

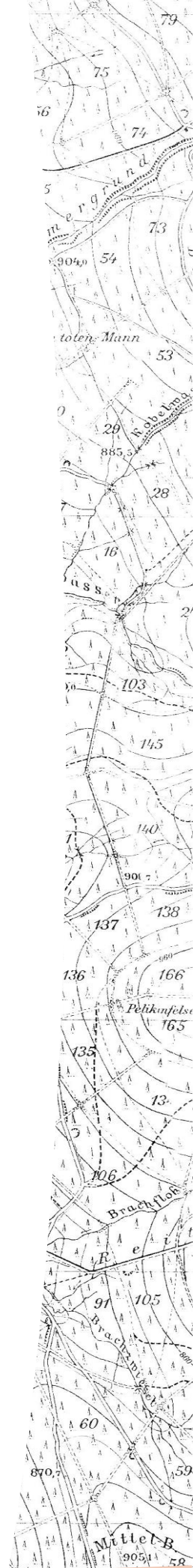
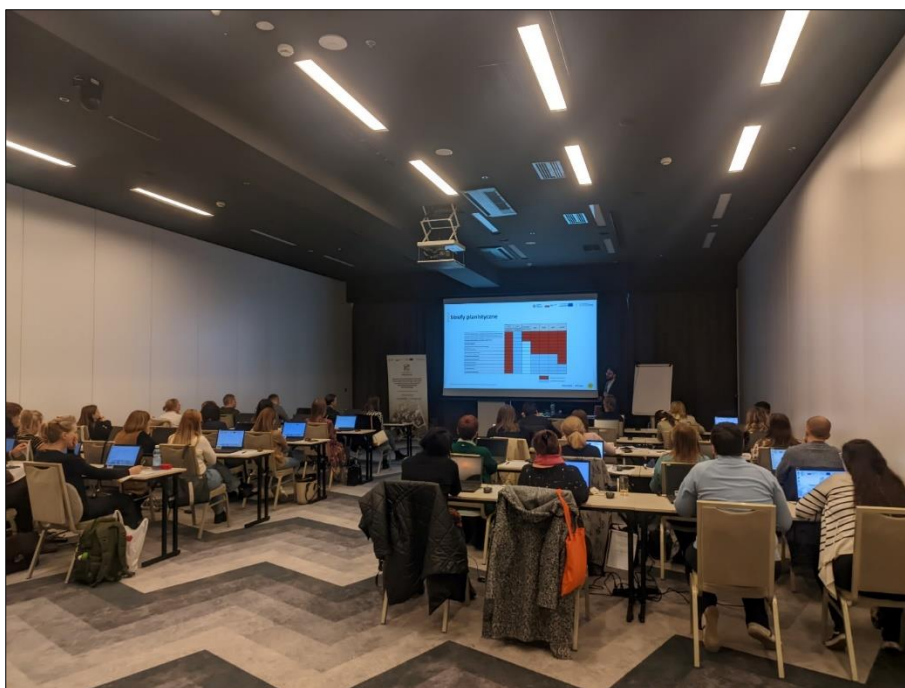
W dniach 2 i 3 grudnia **dr Małgorzata Leśniak-Johann** i **dr Ryan Wyeth** wzięli udział w 40. Jubileuszowej Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. Współczesne wyzwania w badaniach geografii przemysłu i usług, która odbyła się na Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Nasi pracownicy wygłosili referaty na temat:

- dr Małgorzata Leśniak-Johann: Wyzwania i ograniczenia prognozowania popytu turystycznego – przykład Wrocławia/ Challenges and limits of tourism demand forecasting – the example of Wrocław
- dr Ryan Wyeth: Lokalizacyjne aspekty infrastruktury kryptomatowej w Europie/ The locational aspects of crypto-ATM infrastructure in Europe.

Pracownia Planowania Zintegrowanego

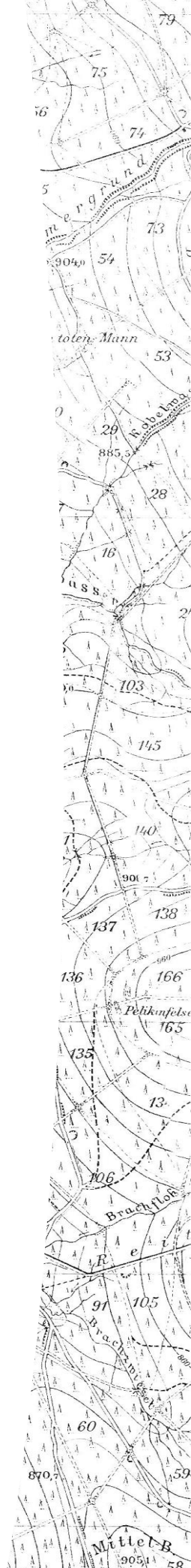
Na mocy porozumienia o współpracy zawartego pomiędzy Wydziałem Nauk o Ziemi i Kształtowaniu Środowiska oraz firmą SmallGis Sp. z o.o., **dr inż. Piotr Kryczka** prowadzi szkolenia z reformy planowania przestrzennego, która weszła w życie 24 września 2023 r. Szkolenia dedykowane są dla pracowników samorządowych oraz urbanistów i stanowią komponent inwestycji „A1.3.1 Wdrożenie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego - szkolenia dla planistów”, o której mowa w Krajowym Planie Odbudowy. W ramach warsztatów przeszkolonych zostanie ponad 700 osób zajmujących się planowaniem przestrzennym na terenie ośmiu województw w Polsce.

Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Wrocławski

W dniu 15 listopada bieżącego roku miała miejsce prelekcja **prof. dr hab. Piotra Migonia** pt. Azerbejdżan w stu odsłonach. Prelekcja zgromadziła w sali W. Pola 70 słuchaczy – pracowników, studentów Uniwersytetu Wrocławskiego oraz uczniów wrocławskich szkół jak i uczniów ze szkoły z Jelcza-Laskowic. Prelegent swoją narrację rozpoczął do charakterystyki środowiska geograficznego Azerbejdżanu, następnie rysu historycznego tego nadkaspjskiego państwa. Na przedstawionym tle ukazał wybrane walory przyrodnicze m.in. płaskie wybrzeże morza Kaspjskiego, monumentalne wulkany błotne, geologię strukturalną Wielkiego Kaukazu, znajdujące się tam wodospady czy głębokie kaniony oraz walory kulturowe m.in. stolicy Baku, historycznego miasta Gandża, Starej Gabali. W relacji nie zabrakło wątków społecznych, religijnych czy gospodarczych (rola polskich inżynierów w metodach wydobywania ropy naftowej), co pozwoliło na poznanie i zrozumienie tego mało znanego, a mocno intrygującego kraju. Była ona pokłosiem uczestnictwa w tegorocznych Warsztatach Geograficznych Polskiego Towarzystwa Geograficznego, które odbyły się w tym państwie.

Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku

życzy redaktor

Opracowanie:
Marek Kasprzak
marek.kasprzak@uwr.edu.pl
Wrocław, 16 grudnia 2024 r.

Materiały dotyczące spraw Instytutu i spraw poszczególnych Zakładów prosimy nadsyłać do końca każdego miesiąca na adres e-mail M. Kasprzaka.

Fotografia na pierwszej stronie: renifer na ranczu Pytky, wieś Salmiperä, Finlandia (fot. M. Kasprzak, marzec 2024).